

Petr Vilhelm

Husitská krása

Petr Vilhelm

PhDr. Petr Vilhelm (1952) vystudoval estetiku a dějiny umění na Univerzitě Karlově, publicista a vysokoškolský pedagog. Deset let, až do oranžové revoluce, strávil na Ukrajině. *...Byl to civilizační náraz, jehož katalyzační silou jsem začal jinak pohlížet na svět, člověka, sama sebe. Zřejmě ještě neodezněl, důkazem čehož je i Husitská krása, ačkoli sepsaná až po dalších deseti letech od návratu. Už sám název naznačuje, že o Ukrajinu nejde - spíše o jeden z kořenů češství resp. evropanství. Kořen stydlivě zanedbaný, nezaléváný, nepěstěný, ačkoli husitství patří k rodinnému stříbru české kultury a stojí u kolébky moderního západního světa. Husitská krása je o husitství dvě stě let od jeho vzniku. Není důležité, zda příběh Eliase Czecho Stonea je skutečnou historií, hlavní je otázka: v čem spočívá husitství dneška?...*

...Již delší dobu si myslím, že krása je souvztažnost přinášející libost. Husitská krása mi tuto definici zproblematicovala. Člověka napadne, zda bolest může být krásná. Je bolavá láska krásnou? Přiznávám, že Ukrajina je moji bolavou láskou. Kacířství, reformátorství - bolí....

Husitská krása

Měl organizovat kozáctvo proti Osmanovi – místo toho chtěl stvořit Nový svět. Ne za Atlantikem, ale mezi Dněstrem a Dněprem. Čech Elias dvě století po Husovi tančící na špici jehly mezi Istanbulem, Moskvou, Varšavou a Evropou v době utváření základů moderního světa ovšem také nastavuje zrcadlo evropské současnosti.

Petr Vilhelm

Husitská krása

2015

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla, a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

© Petr Vilhelm, 2015

© INDEART, 2015

www.indeart.cz

978-80-7519-092-5 (PDF)

Obsah

BENÁTSKÝ PROLOG
NOVÝ SVĚT
AVONSKÝ EPILOG

ČTĚTE ELEKTRONICKÉ KNIHY

Tatjaně

BENÁTSKÝ PROLOG

Nastavil tvář nesmělému únorovému slunci a pustil koně do loudavého kroku. Pusta jej nemíjela. Byl nehybnou tečkou v chaosu ostrůvků a jazyků zašlého sněhu v šedohnědé a žlutavé stepní trávě a rákosu. Pohyb se dal postřehnout jen díky ostře bílým oblakům plujících mu vstříc nad hlavou, díky cestě pod nohama adíky rozumu. Navečer už by mohli dorazit k Debrecénu. Tedy se hýbal v nehybnosti pustoty.

Po nekonečných dnech vlezlého větru, plískanic, ledovic, nočních mrazů, zkřehlých nohou a prstů, bolavého těla natáčel se bokem slunci a cítil, jak se mu od pravého ramene šíří dolu příslib tepla. Mimoděk pohlédl za sebe – Stas zachumlaný v kožichu podřimoval a jeho koník usilovně do každého kroku kýval hlavou, posiluje svoje nevědomé odhodlání. Koutkem úst nevěřícně sykl, on spát za jízdy nedokázal. Mělo by to být naopak. Stas je přeci jeho průvodcem, měl by se starat, aby jej dovedl až tam, měl by jet první, vybírat noclehy, nabízet zastávky. Ó né, smál se dobrosrdečně, on je přeci sluha a pán jezdí vpředu. Přemýšlel, jestli ta dobrosrdečnost je jen maskou a ve smíchem svítícím pohledu se neskrývá to nevyslovené: jen si hraj na pána, já tě přeci mám jen hlídat. A toto rozdělení úloh určilo i jejich spolužití. On se staral, rozhodoval, Stas podřimoval, jedl, pil a vykonával. Svoje štěstí podtrhoval nečekanými výrony zpěvu, oznamujících, že právě procitl, že dobře pojedl, že začíná cítit domovinu. Tehdy se mu vybavovaly popěvky jeho rusínské chůvy i to, jak mu matka kdysi dávno šeptávala do vlásků Eliášku, andělíčku můj v té výjimečné řeči Čechů, z kterých pocházela.

Stas zase pocházel z polského Sambiru a byl mu vděčný, když vyžadoval, aby s ním mluvil svým rodným jazykem. „Nejsem ale Polák, jsem opravdový Slovan. Vychovaný v pravé víře a mluvící pravým slovanským jazykem.“

Před třemi nedělemi, když spolu vyjížděli z Terstu, si připadal jako vržený do jiného světa. Přes otcovu němčinu, seminární latinu, hebrejštinu, řečtinu,

zapomenutou češtinu a pak hlavně italštinu z Padovy a Benátek se topil v jiných melodiích, názvucích, občas dokázal uchopit nějaké slovíčko a marně vzpomínal, zda je poprvé slyšel od chůvy, matky, nebo od prastrýce v českých Stvolínkách, kde strávil celých sedm let svého života.

Možná i odtud dal Stasovi ten pocit převahy, když se nechal jako dítě vodit po stezkách jeho jazyka, nechávaje si slůvka skloňovat, časovat a Stas se smál, když jej slyšel si slovíčka nahlas opakovat, dokud neměl pocit, podle Stasova smíchu mylný, že dosáhl správné výslovnosti.

„Poslyš, na tobě všichni poznají, že jsi Němec,“ marně mu vysvětloval, že „...palanicja – to není prostě palanica, tam je mjahenke cé na konci.....“ a mezi zuby otevřenými jakoby k úsměvu cedil pomalu a zřetelně filigránské „cja“ A poplácával jej velkodušně po stehnu, dávaje najevo, že nuance slovanského světa jsou pro cizince prostě nedostupné.

Naštěstí v srbských horách mrzlo až praštelo, takže stav, který jej poté přepadl, bylo možné vysvětlovat fyzikálně a ne existenciální melancholií, do které upadl s přemýšlením, co on to vlastně je – prostě cizinec? Kdo je druhorozený syn, kterého prostě poslali do světa, když nemá co zdědit? Otec Němec, matka Češka. Matka z husitského rodu, ale jako třetí dcera provdána pragmaticky za Němce katolíka, který se ovšem politicky zapletl, a tak přestoupil k protestantům a na počest tohoto kroku svého druhorozeného syna pokřtil starozákonním Elias. Po sedmi měsících, když tato kalkulace nevyšla, pokorně přijal velkorysou nabídku katolíka Rudolfa bojovat v Sedmihradsku s Turkem, aby si zachoval naději na záchranu zkonfiskovaného panství a v Sedmihradsku i nové získal. Na sedmihradské panství se s matkou stěhovali, až když mu šlo na osmý rok. Pak přišel ostříhomský seminář a po něm padovská univerzita, a po dvou letech války s Milánem Benátky.

Commandante Felipe tuhle konfesijně politickou historku o svém tajemníku s chutí vykládal po celých Benátkách – zdálo se, že pro funkci tajemníka člena Malé rady Benátek, pod kterého osobně spadal obchod

a diplomacie s Orientem, je tahle střeoevropská bizarnost kvalifikačním předpokladem. V Benátkách byl v této historce prostě Ceco, žádný Němec.

Slovanské kvalifikaci se v očích Stase přiblížil, když si objasňovali původ jeho jména: Elias. „Hospodin, ty jsi Ilja!“ Už nebyl cizinec, byl Slovan, odrodilý, ale takřka náš. Byl přizván v širší okruh toho světa, kde se vyskytovaly nejkrásnější ženy, nejplodnější půda, nejkrásnější krajina, pravá víra, nejlepší kuchyně, nejpracovitější a nejpohostinnější lidé. A také největší bijci Turka. Tohle znal: každá země vidí svět po svém. Sasové, Uhři, Savojsi, Francouzi, Římané, Španělé, Řekové, Benátčané, Austrijci, Sicilané, Kypřani, Arméni. No jistě Ian, jeho přítel z Padovy, Skot, málem zapomněl. Jak chladivě zelené musí být Skotsko, když si vzpomene na jeho balady! Ale jakýma očima poměřoval svět on, Elias?

Slunce na chvíli překryl mrak, srovnal se v sedle a do další půlhodinky pobídl koně do klusu. Pohyb mu dělal dobře, vléval do něho energii a praktičnost. Pravačkou nahmátl v torně špalíček uzené ryby a s chutí se zakousl do šťavnatého masa. Suma sumárum: zanedlouho budou v polovině cesty, zpevněné tělo již nebolí, nezmrznou, za dva tři dny už bude na otcově panství. A bude dost času, aby přišel na to, jak se zakousnout do nového údělu – s jazykem si už poradí, hlavně opatrně s lidmi. To už přece zná. Ale kde udělal tu chybu, tu chybu v Benátkách? Halja, halja! uslyšel za sebou oblíbenou halekačku – Stas se probral a zase jej dohání...

Commandante Fellipe patřil mezi mocné Benátek, někteří říkali, že hýbe i dóžetem. Poprvé se s ním setkal jako kurýr v jedné soutěsce ústící do údolí Pádu. Předával mu naléhavou žádost o okamžitý vpád jeho jízdy do boku nepřítele. I přesto, že byl v sedle, bylo zřejmé, že je malý, sporý, s asketicky řezanou tváří, z které blýskaly živé černé oči. „Jak to tam vypadá,“ znělo konverzačně, ale on přesto s odpovědí nespíchal. Jako kurýr svůj úkol splnil. Proklouzl do ústí soutěsky ještě před francouzskou jízdou. Viděl její vlnící se přední voj, když tryskem zatáčel před nimi vzhůru po kamenité cestě. Ještě než spatřil benátskou

jízdu, si uvědomil, že oni jej viděli také. A ještě než uviděl Fellipecho, si uvědomil, že Francouzi nechali přešlapovat koně na místě. Žhavé oči se teď na něj upíraly až výhružně. Měl by začít nějakou zdvořilostí, v Itálii obvyklou, místo toho se rozhlédl po skalách soutěsky a seskočil z koně.

„Myslím, že by stálo za to se rozhlédnout seshora.“ Teprve v té chvíli vrátil commandantu jeho pohled. Ten se rozhodoval rychle – svezl se se sedla, štěkl tři jména a v pěti se začali škrábat na vysoký útes. Nahoře, zpocení, hekající uviděli francouzskou jízdu na stejném místě proti proudu asi půl míle od ústí soutěsky. A pod nimi, v řídce zarostlém svahu sestupujícím k Pádu zakopanou dvacítku francouzských děl.

„Jatka by chtěli,“ ucedil commandante a poplácal jej po zádech. Dvě stě mužů pak odzadu podřezalo francouzské dělostřelce, zatímco benátská jízda na pádské rovině šaškovala před Francouzi tak dlouho, až je vyprovokovala předjet před hlavně jejich vlastních děl, teď ovšem již s benátskou obsluhou. Od „francouzských jatek“ byl pobočníkem commandanta a pak i jeho tajemníkem. Do Padovy na univerzitu se už nevrátil, jen se přijel rozloučit s Ianem, sbalil si svého Albertiho, Palladia, Platona, Ficinu a završil tak cestu, na které opustil teologii, přešel k matematice, fyzice, Bože, jaký náraz to byl, když poprvé naslouchal Gallilemu, filozofii a právu a plně se ponořil do světských věcí správy. Jeník, jak Ianu s lehkou nonšalancí česky říkal, mu blahopřál ke skvostné kariéře: „Sice jsi platonik, ale právě proto ti předpovídám zárnou světskou dráhu – idealismus ve světě praxe je hybatelem ctižádosti. Tam, kde empirici pod hvězdou Aristotela rezignují, idealisté otevírají nové cesty.“

Začátky ovšemže měl kruté. Commandantův úřad čítal čtyři desítky lidí, byl tu majordomus, byl tu vedoucí kanceláře, účetní komora, obchodní kancelář; byl tu majetek rodiny a byly tu záležitosti republiky. Vše propojené, všichni žárlivě si střežící svá privilegia a hranice kompetencí. Byl vetřelcem, kterému se poštěstilo – zachránil commandantu kůži a ještě jej proslavil. Stoloval s rodinou, provázel commandanta do Rady, Ale počkej chlapecu, tady nemáš co dělat, tady je soukolí světa, kterému rozumíme jen my. Půl roku mlčel, pokud mluvil, pak jen

v otázkách. Po půl roce požádal o svolení plout s nákladem na Kypr a pak pro náklad až do Samsonu. Po návratu vyklidil velkou komoru za svoji kanceláři a stal se mnichem této cely. Po měsíci ji ukázal commandantovi: na třech stěnách byly zvětšené podrobné mapy benátského středozevního impéria, kde byly korouhvičkami zaznamenány aktuální itineráře lodí – benátských obchodních i vojenských i těch, řekněme neoficiálních, smluvních, podomních i pirátských. Jejich plánované trasy, jejich potvrzené polohy i nenadálé odchylky. Byly tu též benátské informační zdroje, oficiální i tajná „zastoupení“. Žlutě byla vyznačena chybějící místa v síti. Na velkých tabulích šikmo postavených pod stěnami s mapami pak byly zaznamenány opakované odchylky jednotlivých lodí, ohniska obchodních ztrát i podle druhů zboží.... Commandante vůbec neskrýval vzrušení, strávil prohlídkou celé odpoledne a další dny hned od rána jej ostřeloval dotazy. Došli k závěru, že tato síť vysvětluje až celou pětinu obchodních ztrát na území, které z velké části kontrolují Turci.

Pak začali modelovat situace. Pirátskými loděmi zahustili jedno teritorium, aby na sebe nalákaly tureckou flotilu, a vytvořily tak volné trasy pro obzvlášť cenné náklady; jindy naopak vlajkové benátské lodě se zbavily cenného nákladu v tajných překladištích a turecké lodě a celníci nacházeli jen zboží druhého i třetího řádu. Pak se vrhnul do mapy peněžních toků a jejich uzlových bodů – bank, investorů, spekulantů. Intuitivně cítil, že zatímco obchodní síť představuje krevní oběh, finanční síť tento oběh řídí a ovládá celý organismus, přičemž ona sama je tím nejcennějším zbožím a současně mocenskou pákou. Commandante byl nadšen. Komora se pro něj stala hračkou, magnetem, závislostí. Nikoli bezúčelným – desítka kapitánů lodí byla suspendována, některým dodavatelům byly ukončeny smlouvy, ti, kteří hráli s Benátkami i Turky najednou, dostali „čas na rozmyšlenou“, jeden z členů Malé rady odstoupil. Commanante zářil. On naopak chtěl ještě dál – podle toho, co jim donesli zvědové a partneři z Antverp, Amsterdamu, Benátky se zbavovali zboží příliš rychle. Místo, aby zboží dále zpracovávali, jen jej přeprodávali. Zarputile dokazoval, že Vlámové i Holanďané

získávají náskok jak před Benátkami, tak i Portugalci, a nejen tím, že měli volný přístup až do Indie, Číny, Nového světa.

Ano, tady jsi příliš přitlačil na pilu, říkal si teď, před Debrecénem, vzpomínaje na chlad commandantových černých očí. Ale v tom to nebylo, hned zavrhl možné vysvětlení toho, proč teď kluše na východ stále dál od skvělých Benátek.

Za další měsíc dostal velkou přijímací kancelář s dvěma postranními vchody – jedním procházel commandante, druhý, s těžkými kovanými dveřmi a třemi zámky, vedl do „komory“. Ve skutečnosti sálu, s obrovským stolem, mapami, tabulemi, registraturami, skrývajícími všechno a všechny, co měli do činění s Benátkami. Nervové centrum. Přístup sem měli pouze on a commandante. Jeho přijímací kancelář se proměnila v síň audiencí. Připadal si jako vzácné zvíře v kleci. Přicházeli kapitáni lodí, dodavatelé i kupci, obchodní partneři. Samé obřadnosti, obchodní srdečnost. Návrhy žádné, ani stížnosti ani žádosti či prosby.... Jen se seznámit. Připomenout se drobným darem. Když dostal krásnou perletí vykládanou krabičku, v které objevil prvních dvacet zlatých, chtěl hned běžet za commandantem. Nakonec založil přihrádku s písemným seznamem darů i obnosů „sympatizantů“. Když měl prvních dvě stě zlatých, dal je do úschovy k Jeníkovi.

Jeník se smál: „Benátky odjakživa měli k Byzanci a Orientu nejbližší. Kolonka nákladů zahrnuje i cenu tvého postavení. Není to už věc etiky, ale kultury. Představ si, jakou nákladovou položku musí představovat commandante, když jeho tajemník je oceněn v desítkách. Udělals dobře, že jsi mu nic neřekl. Mohl by si myslet, že mu tím něco chceš naznačit. Takto má jistotu, že nejsi cizorodou součástíkou.“

Přátelská zdvořilost commandantovy rodiny se proměnila v laskavé přátelství, zjevného zejména u manželky Fellipecho – jakoby v ní dozrálo uvědomění faktu, že ona se jmenuje stejně jako jeho matka, Veronika. Ona, které

Bůh dopřál jen dcery. Nejmladší, pětiletá Simonetta jej již dávno měla za staršího bratra a bez rozpaků si přisvojovala všechna práva jej okupovat. Po měsících rozpačitosti teď našel i přijatelnou polohu pro čtrnáctiletou Lauru i šestnáctiletou Kateřinu – dal jim najevo, že přijímá jejich hru na dospělé, hru a o nic víc než hru. Byl to pro něho způsob obrany – Laura se mu velice líbila. Langobardka, tak ji pro sebe říkal, ale cítil v ní především van hlubokých lesů tam daleko na severu, za Alpami. Světlá hnědovláska s šedivýma očima, které často vyhledávaly jeho pohled, půvabem štíhlosti, útlých ramínek, štíhlých dlouhých prstů a zrovna vypučených jablek pevných prsů – styděl se za ty náznaky erotického zájmu. Jeník se smál, když se mu svěřoval s těmi svými „pedofilními“ sklony: „Ale jdi! Žena je ženou s prvními měsíčky a u mnoha národů jsou právě bytosti mezi dívkou a ženou považovány za největší lahůdku. Pít můžeš burčák, ročák, stejně jako sedmileté víno. Pít patoky – to je perverze!“

Katarína byla veskrze románská – samý plný ovál. Oválný obličej s výrazným oválem plných rtů, oválně klenuté obočí, smavá, s živou mimikou tváře i pohybů. Málokdy se dokázala zahledět zpříma, vždy v pohybu, takže její pohled byl vždy náznakem – zpod víčky, přes koutky. Nebyla svádívá, byla to její přirozenost. Byla krásným objektem, kterým se těšil, ale bez vzrušení. Nejvíce se mu líbila u snídaně. V jejím altu cítil slzy moře. Přinášela sebou závan každodenně obnovované svěžesti přírody, jakoby omytá rosou, s odpočinutou pletí a závanem rozkošnického tepla dívčího lože.

Postřehl, jak commandante žárlivě střežil jejich komunikaci i to, jak pochopil, že od něho se nemá čeho obávat. Dokonce mezi nimi vzniklo jakési mužské souznění k její kráse.

„Katarina je u mužů v mých zemích na severu velmi oblíbené jméno. Když Eros hrával svoje skladbičky, zcela jistě myslel na Katarínu. Byla to i oblíbená patronka Karla IV– nechal si ji vyřezat v tak krásném esovitém prohnutí figury, že její boky jej musely budit i ve spánku. Víš, jak u nás modelují její jméno? Ty variace zachycují všechny polohy citu, včetně těch nejvíce milostných, která nejlépe znějí šepem.“ A začal napodobovat hlasem i mimikou Katy, Katynu,

Katku, Kátěnkou, Katušku, Káču, až kontrapunktem skončil u roztouženého: Kát'o! Děvčata se smíchem imitovala v italštině.

„A pro tebe jsem jaká z těch Katarín,“ zurčel její smích a blesky očí pátraly u papá, mamá, zda tato otázka je ještě přípustná.

Nechal jej doznít a pak nad pohárem vína s nevinným úsměvem pečlivě pronesl: „Když se napudruješ již k obědu, když je ještě ostré slunce, jsi pro mě německá Katy, když pudr změkčí světlo svící, dovedu si představit sbor milenců pod tvým oknem, jak šepotají Kát'o, ale když tě potkám ráno, ještě nenalíčenou, jsi pro mě.... Kačenka.“

I nejstarší nepřístupně lhostejná Girolama překvapeně otevřela ústa a pro sebe se snažila vyslovit tu exotiku.

„Co byste čekali od venkovského balíka ze severu?“ naoko omluvně podotkl.

„Ale to je krásné!“ vykřikla Veronika, zatímco commandantovi jen zářily černé oči, jak se radoval nad veselím u stolu a děvčata překřičující se, stále opakovala to melodické slovo všelijak je pitvoříce. Katarína mu pohledem děkovala. Od té doby se ovšem líčila jen k večeři a děvčata si často u něho ověřovala svůj vzhled.

Jeho problémem byla Gira. S temně rusým vodopádem kadeřavých vlasů, temně modrýma očima a alabastrovou pletí. Mlčenlivá, sebejistá, často karájící a odsuzující. Zřejmě zranitelná. Ale proč, kde a čím? Vzrušovala jej. A připouštěl si to. Nebyl jí posedlý, ale přitahovala jej. Byla pro něj metaforou Benátek. Metaforou, kterou ještě „nepřečetl“. Pamatoval si, když jej oslovila poprvé. To bylo tehdy, když se jej Veronika vyptávala na dojmy z Florencie. Z krásy Davida se vyznal s přípodotkem, že v jistém smyslu se David vlastně Florencii vysmívá.

„To město má divnou, nevítěznou duši – každý dům je pevností s labyrintem temných zákoutí, v úzkých uličkách cítíte podezřívavost, každý něco skrývá, křivolaké uličky vás mají odlákat na jiné místo, splést a dovést do uličky slepé. To město chce, abyste zabloudili. Přitom hned za hradbami je vše prosvětlené, tetelí se svěžestí, na rozdíl od Benátek suchým fluidem.“

„A Benátky nemají co skrývat?“ překvapivě zaútočila.

„Mají..... jako každé město, ale jsou přístavem, tedy místem, které zve k přistání, takže“ chvíli váhal... „, to musí činit rafinovaněji“.

„A jak to dělají Benátky?“

„Se svými nepřáteli nebojují, protože je k sobě připoutávají. Tady krásou, tady bohatstvím, tady sebevědomím, tady přívětivostí. A když už dojde na válku – každé hradby padnou, lepší je bojovat na území nepřítele“.

Podruhé zaútočila, jak jinak, když vystřelila:

„Jak se vlastně cítí šlechtic ve službách kupce?“ čímž vnesla očividnou nervozitu na místa, kde seděli commandante, Veronika i Katarína. Byl také překvapen, ale vzpomněl na Jeníkovo dobírání: „Čeká tě velká kariéra – můžeš ozdobit kupecký dům šlechtickým titulem, to se nosí.“

„Nikdy jsem....“ odmlčel se. „Promiňte, těžko hledám slova.“ Pak s prosbou pomoci v očích přešel od commandanta k Giře a poněkud bojovně odpověděl: „Nechci být nezdvořilý ani přezdvořilý, ale v tomto domě a mezi těmito lidmi mě nikdy nenapadlo o tom přemýšlet.“ Najednou mu došla hrůza té otázky – buď ho mají za aristokratické zvířátko ve své měšťanské kleci, nebo jsou to opravdu ti Jeníkovi snobi. Vydechl: „Jsem vděčen Osudu, že nejsem poddaným žádného krále, tyrana, despoty, že sloužím republice. A myslím, že právě tato služba věci společné, res publicae, je mírou, která určuje naši nobilitu. Upřímně řečeno se divím, že dcera commandanta Fellipecho klade takovou otázku.“

„Kladu, protože ta nobilita, jak říkáš, je příkládána jen mužům, zatímco ženy ji mohou získat jen sňatkem.“

„Vím, jak dobré máš učitele, že tvůj otec ti obstará každého lektora, jakého si budeš přát, a dovedu si představit ženu přímo ve službách Benátek,“ teď už cítil, že se nechal unést, ale ta zpropadená logika si žádala své.

„A jakou službu by si dovedl rádce mého otce pro takovou ženu představit,“ vysmívala se mu, ale vzrušením si proplétala prsty rukou.

Viděl, že commandante se přestal bavit a neklidnými prsty si pohrává s ubrouskem. Už ale nemohl ustoupit.

„Velvyslankyně Benátek.....u některého evropského dvora.....myslím.....Paříž... to by bylo velmi perspektivní.“ Viděl, že Veronika překvapením otevřela ústa, commandante odhodil ubrousek. Chtěl rychle dodat, že štěstí Benátek automaticky neznamena osobní štěstí pro jejího služebníka, ale místo toho slyšel sebe, jak říká: „Jde ale hlavně o to, jestli to, co člověk chce, jen vyslovuje, nebo za tím jde.“

Na commandanta se pro jistotu nedíval, ale poprvé se zahleděl do očí Giry – byly rozšířené, temné, bílá tvář ji znachověla, stejně jako lalůčky uší. Měl pocit, že odkryl závoj jejího ženského tajemství.

Situaci nečekaně zachraňovala Laura: „Papá, dovedeš si představit, že obědvám s francouzským králem a říkám mu, že červené víno se nedá pít jinak, než z benátského skla?“

Nazítrí se jej commandante v kanceláři klidným zkoumavým tónem ptal: „Tos myslel vážně... s Girou?“

„Sám sebe jsem překvapil, ale i teď bych odpověděl stejně. Je vzdělaná, francouzsky se prý učí výborně, inteligentní – Benátky v její osobě by byly nepřehlédnutelné.“

“Je to příliš odvážné. Nejen proto, že se bavíme o ženě, ale proto, že je to má dcera.“

Ucítil chladné ostří čepele pod tváří. „Nechal jsem se unést. Promiň, commandante.“

Klekání už odzvonilo, když ve tmě a notně prokřehlí, zajeli do palisádami obehnaného dvora. Zatímco on dohlížel na to, aby o koně bylo dobře postaráno, Stas již poroučel a nezakrytě smyslně škádlil děvečku. Když sedal za stůl, Stas už byl zcela pohroužen do záhybů šatů i těla, které se pozvolna rozehřívalo přemlouváním, drážděním i očekáváním nějaké odměny. Opět se přistihl, jak mu závidí. Navíc pocítil, že neměl ženu už víc jak měsíc. Když mu jiná dívka měnila

džbáněk za plný, dlouho ji sledoval, jak odcházela - boky pronášela jako svatá .Kateřina. Další džbáněk mu už dcera krčmáře přinesla až na pokoj – byl pozornému krčmáři vděčný.

Ráno mrzlo, že všechny zvuky se šířily daleko s jasným a vlastně povzbudivým praskotem. Stas halekal, upravoval si oděv a řemení a rychlými pohyby načechrával vlasy. Kohoutek, pomyslel si, ale i on se cítil dobře, lapaje ve vousech ještě vůni ženství Margity. Potěšilo jej, že se přišla ještě jednou lísnout. I po vyúčtování dokázala najít tu správnou míru intimity, možná předstírané, ale příjemné. Cítil se rád jako dobrý milenec a tuto kulturu tělesného uspokojení, která dokázala spojit potěšení s výdělkem, shledával jako očištnou – prastaře si žila v pórech světa svým životem bez ohledu na měnící se zvyklosti. V ohradě u krčmáře se mu zalíbil krásný ryzák: Nesmlouval a okřikl Stase, když ten se chtěl handrkovat. „V Debrecénu by tě stál o dvě zlatky víc. Margita ho zajížděla,“ dodal krčmář mručivým polohlasem. A v Benátkách dvakrát tolik, druhý kůň se bude vždycky hodit, pomyslel si on, a nahlas se zeptal: „Jak mu říká?“

„Margo“.

„Budu rád vzpomínat na vaši pohostinnost“. Měl dobrý pocit. Vždycky jej potěšil střípek poezie, vydobytý z prózy života. Debrecén už byl v dohledu.

„Takhle si mám představovat dům a la Palladio podle tebe?“ překvapila jej Gira jednou v jídelně před obědem a podávala mu kresbu. Vzpomněl si, jak před týdnem živě debatovali o letní rezidenci, jakou zřejmě commandante plánoval postavit. Tehdy se nechal unést a vyznal se z obdivu k božskému Andreovi. Byl překvapen, že na to myslela.

„Pěkná kresba a... krásná perla,“ získával čas, hledě na černou perlu v objetí dvou maličkých dlaní, zavěšenou na jemném zlatém řetízku kolem šíje. V tmavé modři očí ji jiskřilo.

„Dárek od Ernesta. Kolekce...“ a blýskla mu před očima bílou ručkou zdobenou prstenem se stejnou černou perlou a motivem dlaní.

Tak Ernesto, obchodní partner commandanta z Terstu. Byl tu častým hostem a podle toho, že byl zván do domu, tak i významným. Vždycky přivázel dárky. Jeho nechávaly šperky chladným, ale tenhle měl myšlenku. Dovolila mu uchopit ruku a prohlížet si precizně provedené dlaně s krásně vypracovaným miniaturními prstíky objímajícími černou perlu. Ruku měla chladnou a ještě vlhkou voňavým krémem.

„Krása,“ vydechl upřímně do její zkoumavé tváře. Uvědomil si, že takhle zblízka jí ještě nikdy nebyl.

„Raději bych slyšela chválu na ten dům,“ vysmívala se mu.

Bože, ona se mnou snad koketuje! V hale naštěstí zazněl mnohohlasý hlahol hlasů a rodina za chvíli halasně posuzovala skicu domu. „A co o něm soudí náš arbiter elegantiae,“ škádlil jej commandante.

Uznale kýval hlavou: „Předně, pěkná kresba. Vzdušná, jemná. Pilastry běžící po celé výšce, karyatidy, proporce – všechno, jak má být. Palladianským mírám se vymykají jen okna – příliš úzká a příliš vysoká, ale vidíte, že domu to naopak dává štíhlou eleganci. Chtělo by to znát pozemek, na jakém má dům stát. Historii toho místa, jeho genius loci. Dům bude na hoře, ve svahu nebo v rovině? U řeky, u jezera nebo nad mořem? Pak také účel toho domu – je více určen pro reprezentaci nebo pro rodinný život, nebo sídlem, kam se sjíždí celý rod?“

Mohl si rovnou odpovídat a hovořit dlouho, architektura jej něčím přitahovala, něčím víc než jen uměním proporcí. Měl někde hluboko zasutou pohádkovou vizi krajiny poseté a zabydlené božími příbytky nebo jinak řečeno příbytky božích dětí a obraz měst jako božích obcí. Ale to bylo jeho tajemství a kdoví, jestli vůbec dá někomu do něj nahlédnout. Tu noc byl dlouho ve své „komoře“, ale nepracoval. Myslel na Giru.

Její chování k němu se změnilo. Katarína často odcházela od stolu s rozmrzelým výrazem, protože Gira ji brala iniciativu. I Veronika občas pohlédla na Giru s údivem. Commandante těmto hrátkám jakoby nevěnoval pozornost, jistý si už příslibem jeho loajality. Ke každé tabuli chodil teď rozechvělý v očekávání nějakého dalšího překvapení. Nejlépe se cítil v komoře, protože zpracovával mapu

jarní sezóny a s poradcem, vysloužilým kapitánem, zaznamenával sílu proudů, vliv bouří, měnící se větry na koordinaci desítek plavebních tras – chtěl, aby tato mapa byla co nejdokonalejší a eliminovala pokud možno všechny možné prodlevy, které mohly mít dalekosáhlé následky. Těžko pak u tabule vplouval do hovoru, nedokázal kloudně reagovat.

„Papá, ty nám našeho Ceca úplně zničíš! Už přestává i mluvit! Eliasi, svěříš se nám, jaké to pro muže jako ty je, být ženat s Benátkami?“ hrála si další ze svých etud.

„Svoji Venezii jsem ještě nepoznal, stále mě dokáže překvapovat,“ odbyl ji, ale pak si uvědomil, jak dvojmyslně to mohlo asi vyznít.

„Možná by ses měla zeptat sobotní noci, spíš než Eliase,“ ozvala se tiše Laura. Polilo jej horko a zatoužil vědět, jestli zrudnul, nebo je to jen jeho vnitřní pocit. Ano, nadcházela třetí sobota v měsíci, pravidelné setkání s přítelem Ianem, magistrem filozofie z Padovy. Moje lázně, říkal si.

Vyrážel hned po obědě, za městem bral svého ustájeného koně Tita a k večeru dorážel ke Carle, majitelce rozlehlé usedlosti kamenných budov s vysokými klenutými stropy, obrovskou kuchyní, která byla současně krčmou, tanečním sálem, obrovskou místností s desítkou ohromných kádí, sloužící jako lázně, v patře pak spousta pokojíků. V další budově bydlela Carla, v další pak byly krejčovské dílny s mnohačetným ženským osazenstvem a pak už stodoly, přístavky, přístřešky... Sjížděly se sem všechny komediantské společnosti, řada z nich zde zimovala. Bylo tu veselo, zejména o sobotách. A on s Jeníkem patřili ke stálým a oblíbeným štamgastům.

Carle bylo již notně přes čtyřicet, ale na rozdíl od zdejších žen ve stejném věku její tělo, byť typicky kypré, stále drželo tvar a její rty při uvítacím polibku ještě stále napovídaly, že líbat je má půvab ochutnávky přezrálého ovoce. Bývalé herečce daroval usedlost markýz Sebastian. „Pro mě opravdu svatý. Miloval mě snad dvacet let, až do své smrti. Když přede mnou klečel a rukama mi jel po stehnech na zadek, připadala jsem si jako jeho oltář.“

On ji zbožňoval a ona o něm prohlašovala, že v jejím útulku je to zcela jistě nejlepší milenec, stejně jako její Sebastian – ten také uctíval ženství pro ně samé.... „Drž se ženských, nezklamou tě, ony vycítí, že jsi na jejich straně.“

Oba s Jeníkem vždy žasli, jak sama osobnost Carly postačovala, aby se v tomto velkém společenství dodržovala tichá, nikdy nevyřčená pravidla hédonistického soužití. Ale ano, bývaly poprasky, vzrhy žárливosti, opilecké výstupy, ale stejně rychle opadaly díky všeobjímající touze být spolu zadobře, nablízku, objímat, laskat navzdory tomu světu úskoků, chtivosti, sobectví, smrti tam venku. S Jeníkem nazývali toto místo klášteřem sv.Sebastiana de Cameron – zdálo se jim, že tato hříčka asi nejlépe vystihuje tu boccacciovskou atmosféru, která tu vše prostupovala. Pro něho to současně byla škola erotiky a milování. Několikrát se mu zdálo, že je již zamilován, že z celého kosmického osudí právě teď potkal tu druhou část, která dokonale zapadá do té jeho. Ale dříve či později zazněla disonance a to, co zpočátku opomíjel, vědomě přehlížel, stále rostlo až k disharmonii. To jej dovedlo až k jakési umírněné skepsi. Díky ní objevoval, co by nehledal.

„Tvoje skepse je důsledkem odpovědnosti k možnostem monogamie,“ sarkasticky to komentoval Jeník. „Je optimistické, že ji ještě stále připouštíš.“

„Představ si ty tisíce hazardérů, kteří se žení a teprve po svatbě poznávají, s kým že to vlastně navždy a nerozlučně...“

“ S ženskou nejdříve do lázně!“ uzavřel rozmluvu rázně Jeník.

Naučil se ženy číst jako koňský handlíř kobyly – držení těla, chůze, pohyby, gesta, tvar rukou, nohou, mimika tváře, hlas a jeho modulace..... Až se za to styděl. Bože, a co duše!? Pak ovšem pochopil, že to vše vychází z duše.

S Carlou také učinil svoji první obchodní operaci. Velmi ho zajímalo, co vlastně její krejčovská manufaktura šije. Kostýmy pro herce, služebnictvo, maškary, slavnostní uniformy cechů. Ukazovala mu desítky kreseb – její synovec....

Zdály se mu skvostné. Nechal si u ní ušít dva obleky. Jeden jezdecký, celý z kůže, druhý do úřadu, jak říkal. Přivezl i látky. „Pěkné, drahé,“ mlaskla zálibně.

Když ji pak přivezl z Benátek kresby od synovce, které nakreslil podle jeho přání, dlouho je prohlížela: „Ani Francouz, ani Španěl, ani Benátčan.... páníček Elias!“ utrousila uznale.

„A nechtěla bys obléknout benátské námořnictvo?“

„Na to jsem, zlatíčko, příliš slabá v kramflecích.“ Přesto mu za čas ukázala celou kolekci kreseb. Obrátil pár listů a věděl, že commandante bude zářit.

„Ale doprošovat se jich o plnou zálohu nebudu.“ Nechal ji hned tři sta zlatých, které původně vezl Ianovi do úschovy a za měsíc otevírala Carla za dalších jeho dvě stě zlatých svůj přijímací salón nedaleko svatého Marka.

Místo obvyklého polibku jej objímala jakoby jej chtěla uškrtit: „Do čeho jsem se to s tebou nechala navést? Na stará kolena jsem se nechala zjančit zajíčkem!“

Jeník byl bez sebe, když mu Elias musel vysvětlit, co znamená zdobný monogram se dvěma velkými C a miniaturním de uprostřed, kterým označovala všechny oděvy a který se skvěl už i na podšívce jeho vesty i kabátce. Vážně na něj pohlédl a se vši seriózností mu oznámil: „Carla de Cameron“.

Za půl roku mu vrátila pět set zlatých, o tři měsíce později mu vyplatila dalších pět set. Překvapeně na ni zíral.

„Tak to mezi společníky chodí,“ narovнала se a uhladila si šaty. Zdála se mu jiná, prsa v dekoltu se jí vypínala.

„Ty jsi omládl!“

„Naopak, jsem starší, ale přišla jsem k milenci. Sotva popadám dech.“

Tu sobotu obzvlášť pospíchal. Hnal koně a sám přijel celý zpocený. Zatáhl Jeníka do kádě s vlažnou vodou a ještě než se s nimi přišla pozdravit Carla, požádal jej, zdali by v Padově nenašel nějakého zkušeného bankéře.

„Inkognito, nemůžu si dovolit vyzvídat pro Benátky. Přitom v Benátkách mně nikdo nezasvěťí a zdá se mi, že commandante ani nemá zájem, moje prosby jdou kolem něj. Čím víc vím, tím víc mám dojem, že ta opona, kterou mám zvednout, je hustší a těžší. Víš k čemu jsem došel? Mám dojem, že Turek všechny

svoje výpravy na Balkán financuje z našich peněz. Sklidí, vyinkasuje a už jde válčit.“

„Pochopitelně že mám bankéře. Díky tobě. Takové peníze nechci mít pod polštářem. Ale....kopeš hluboko. Dej si pozor!“

Carla vplula do lázni s podnosem ovoce, sýra a lehkým vínem. Přitáhla si lavici k jejich kádi. „Mýt vás dnes nebudu, zlatíčka. Vzrušením teď musím šetřit, jsem velmi zaměstnaná žena.“ „A kdy nás seznámíš s tím nenasytou?“

„Tady ne, sem manželé a milenci nepatří. Zakousla bych každou, jen by na něj mrkla. Na kterou se těšíš, že ses tak hnal, Ceco?“

Nechtěl být vážný, zlehčoval, když popisoval problém zvaný Gira. Přesto si Ian odpustil svoje obvyklé sarkasmy a Carla dlouho mlčela. „Možná žárlí na sestry. Nejen kvůli tobě. Možná si neví rady se svým ženským osudem. Možná si jen hraje. Možná bojuje s otcem a ty jsi jen záminkou.“

„Možná,“ vpadl Jeník, „se chystá na vdavky a od tebe čeká, že ji ukážeš, co ji čeká.“ „Možná,“ pokračovala tiše Carla, když rukou vykrákala Jeníkovu kšticí, „patří k těm ženám, jejichž duše je jen bouře. Stojíš o ni?“

„Nestojí. Ať si o sobě myslí, co chce, já vím, že v hlavě má jen Benátky. A co když tě chce jen zesměšnit?“ zaútočil Jeník.

„Ona je krásná. Není to moje krása, to už vím. Ale ani takové kráse by se nemělo ublížit. I tím, že ji odmítneš. Myslím, že muž by měl vědomě snést i zesměšnění i ponížení.“

„Náš svatý Sebastian“! rozesmála se Carla a rozcuchala mu vlasy.“Až tě ta dračice poseká, přijed’ – budu tě ošetřovat.“ Vstala, pokývla mu hlavou na znamení, že vše je už řečeno. „Pojďte už, večer začíná.“ O čtyři hodiny později byla Gira už jen vzdáleným mráčkem na obloze.

Následujících čtrnáct dní dokončoval mapu a s commandantem trávil dlouhé hodiny až do pozdních hodin. Ten si ověřoval každý detail a očividně si osvojoval celou strategii až do jednotlivých operací. On už přibližně znal jeho zájmy i zájmy jeho partnerů, všechny už předem zohlednil. Nijak neodporoval,

když commandante přišel s několika zásadními změnami, které znamenaly další hodiny práce.

Gira hned v pondělí po návratu od Carly poznala, že se jí vzdálil.

Byl pohotový, vstřícný, pozorný. Spokojený sám sebou, že na něm nenachází jedinou trhlinku, kam by mohla zatnout drápek. Vrátila se ke své obvyklé ledové lhostejnosti. Katarína s chutí švitořila o severské melancholii, která přišla do módy i v Benátkách, Gira si náhle přitiskla pěstičku k ústům a se skloněnou hlavou vyběhla od stolu. Příští den u snídane si na poslední chvíli všiml, že pod svým ubrouskem má zastrčen malý složený lístek. Počkal, až všichni odešli od tabule. Na lístku byla tři slova: proč mě mučíš? Vyžádal si od commandanta dva dny na cestu do Padovy – přivést knihy, vyzvednout si konečně bakalářský diplom. Chvíli váhal, zda lístek přiložit k seznamu donorů. Nakonec vzal seznam i lístek. Vyrazil hned, ještě před obědem. Utíkáš, jako pravý zajíc, vzpomněl na Carlu. Příští ráno ukázal lístek Ianovi.

„Válka začíná,“ pokrčil rameny. „Nech to u sebe, prosím, i s tímhle.“

Po snídani jej zavedl k bankéři. U vchodu do kamenného domu s vydrolenou fasádou mezusa, chodbou vanula syroba a připálená mouka. Patro bylo až po strop obložené tmavým dřevem, v přijímacím pokoji byl obložen i strop. Zev Bruni byl celý v černém, jen úzký bílý vyšívaný nákrčník a manžety osvětlovaly žilnaté ruce a krk, úzké tváři dominovaly výrazné beraní oči, dlouhá lebka byla pokryta prořídlymi dlouhými vlasy, kipa posazená až vzadu na temeni tak, že celou dobu čekal, že se sveze. V sedě se uklonil a rukou vybídl do křesla. Strávil tu čas až do pozdního oběda.

„Proč nám tohle na univerzitě zamlčují!?“ odpověděl na tázavý pohled Iana, když se k němu vrátil a současně se spěšně loučil. Celou zpáteční cestu modeloval rozhovor, v jakém Giru před všemi ostatními vyzve k rozhovoru jen mezi nimi: cítím nelad mezi námi a marně pátrám, v čem jsem jej snad způsobil, Giro. Doufám, že otec i ty, paní Veroniko, nebudete namítat, kdybychom zde mohli zůstat a vysvětlit si, co kalí přátelství, které chovám k tobě, Giro, stejně

jako k celé rodině... Dorazil pozdě v noci, ale i tak vstával brzo a dlouho chodil po pokoji, cizeluje slova i syntax. Ke snídani Gira nepřišla. Je nemocná již od včerejška. Má teplotu, lesklé nemocné oči. Zase je o krok napřed, pomyslel na Jeníkovo „válka začíná“. Co ale chce, co je cílem této války?

V kanceláři se cítil volněji. Z okna hleděl na Lagunu a v mysli obracel myšlenku, že se obrátí na commandanta. Ne jako tajemník, ale jako člověk, jenž sedává s jeho rodinou u společného stolu a kterému není lhostejné....

Někdo klepal na dveře, a když se v zamyšlení otočil, byla již v kanceláři. Její šedivé oči nic nezajímalo, jako vždy se vpíjely do jeho. Štíhlosti, tvé jméno je Laura! Vydechl překvapením. „Přišla jsem za otcem, ale on tu prý ještě není. Nebudeš se zlobit, když počkám u tebe,“ neptala se, oznamovala s mírným úsměvem. „Koneckonců se to týká i tebe. Chci otce poprosit, jestli by nemohl dohodnout lekce z filozofie pro mě s tvým přítelem Ianem. Skončil semestr, mohl by u nás přes léto bydlet.“ Oči nehybně plály, brada se nepatrně vysunula kupředu.

Chtěl namítnout, že věkem je ještě mladá na filozofické lekce, ale zarazil se. Popošla k němu tak blízko, že v jejích duhovkách uviděl žlutavé a okrové odstíny. Proto tak září! Byly hluboké a – dospělé. Žádné hry na dospělé, chlapečku. Vážně.

„To není špatný, to je dobrý, výborný nápad! Budu rád nápomocen, s radostí!“ Nabídnul ji ruku a dovedl ke křeslu u okna s krásnou vyhlídkou. Posadil se proti ní. V křesle seděla našikmo s bokem k oknu, zatímco nohy směřovaly ke dveřím, s jednou rukou splývavě na opěradle, s druhou v klíně. Světlo ji přeskakovalo po chmýří na šíji pod zvednutými vlasy. Byla to jeho krása, severská, tichá, nekřičící, klidně spočívající v sobě samé. Žádná jižní květinka, co vykvete třeba na jediný den a noc. Trvalka. Na dlouho...

Přitáhla ruku z opěradla k druhé v klíně, mírně sklonila hlavu s pohledem na soustředěné ruce. „Eliasi, máš rád Giru?“

Počkal, až opět vzhlédne. „Ty víš, že ne tolik jako tebe“.

Kývla. „Víš, že když to vím já, ví to i ona?“

Zavrtěl hlavou. „Vadí to?“

„Mně ne. Ale jí vadí, že ona dostane Ernesta a ty zůstanešmně,“ špitla.

Chtěl se zasmát nad tou holčičí smyšlenkou, ale cítil, jak jej to stahuje do bezedné hlubiny něčeho temného. Tak to je odvrácená strana ženství....Chodíš si po světě, chlapečku, myslíš si, že víš. Nevíš!

„Eliasi, necháš se svést?“

„Počkat, proč bych se měl nechat...?“

„Aby ses ji zbavil“.

„Nechci ji ublížit“.

„Ale ona chce ublížit tobě i mně“

„Ale proč? Nechápu to!“

Vyskočila z křesla. „Ona nechce tebe, tebe jako takového, ona by si chtěla sama vybrat. Ale dostane Ernesta, kterého si sama nevybrala a kterému bude dělat jen ozdobu v jeho postavení.“

„A kvůli tomu chce svést mě a riskovat, že ztratí Ernesta“?

„Toho neztratí, jen otec by získal méně,“ sklouzl ji hlas až k temnému témbu.

„Takže je to pomsta otci, Ernestovi?“

„A mně“.

„Proč tobě?“

„Víš, že já si tě vezmu, i když nic nemáš. Víš, že otec mně tobě dá, protože si o tebe řeknu a on mně neodmítne. Víš, že si otci mohu říct i o místo pro tebe, protože mu vyděláváš hromady peněz.“

Hleděl na tu osůbku s dívčí postavou i tváří a přitom očima a duší dospělé ženy. Zachvěl se, když dohlédl až na konec té nezměrné hory bojovnosti. Co všechno je odhodlána udělat!? Tak, chlapečku, krása je bezbranná, ale ženství ani zdaleka.

„Kdy si o mě řekneš?“

„Můj otec si řekl o matku, když ji bylo patnáct. To mně bude za pár měsíců.“

„Co moje sobotní noci? Ty ti nevadí?“

„Pro mě jsou bez tváře a beze jména. A neberou mi tě.“

Pohrával si s potutelnou otázkou, co bude „se sobotami“ potom. Ale bylo by to nevkusné, handlířské.

„Eliasi, necháš se svést?“

Odmlčel se. Byl ohromený, byl poražený.

„Nenechám, Lauro. Jen to musím promyslet, když teď už nemůžu myslet jen sám za sebe. Ale nechci utíkat. A také nevím, jak se bránit.“ Na chodbě zazněly kroky a hlahol commandanta. Laura pomalu couvala ke dveřím.

„Věř mi.... jsi pro mě nejdražší, Lauro,“ řekl tak tiše, že to snad ani neslyšela.

Při obědě panovala stísněná nálada. I Katarína mlčela. Eliase vybídli k popisu cesty do Padovy. V tom se ukázala Gira. Commandante ji dovedl až k jejímu místu, on přidržel křeslo, když usedala. Tvář zjevně popsaná horečkou. Soucitné pohledy a soucitné otázky. Všiml si, že jen dvě hlavy byly soustředěné nad talířem. Lauřina a Giry. Cítil takřka fyzicky, jak nad stolem sílí dvě emanační pole chystající se ke srážce. Bože, co mám dělat? Připravenou variantu s veřejnou žádostí o rozhovor musel zavrhnout. Byla přeci nemocná! Byl by za ňoumu a barbara. Chudinka Laura. První blesk ženské války ale přišel od ní.

„Eliasi, představ si, že otec svolil, a poprosí magistra Euwena, aby mi přes léto dával lekce. Můžu se spolehnout také na tvé slovo?“

Ježíši, jako když bič rozpoltí vzduch na dva kusy! Gira dál soustředěně jedla uzavřená do sebe a jakoby nenaslouchajíc jeho slovům podpory, radosti nad takovou volbou i moudrosti otce. Oběd z pochopitelných důvodů byl nad zvyklosti krátký. Když už se rozcházely, přišla odveta.

„Papá, ráda bych na chvilku mluvila s Eliasem o samotě. Eliasi, dovolíš!“ držela se už jeho paže.

„Dovolil bych, pochopitelně,“ zamumlal, když se nedočkal commandantovy odpovědi. „I když si myslím, že s ohledem k tvému stavu by bylo vhodnější počkat, až se budeš cítit lépe.“

Commandante zrudlý váhal, pak připojil stejnou poznámku, ale mávl rukou, snad na znamení nevole nad ženskými rozmary. „Čekáme vedle,“ usekl větu a rázně za sebou zavřel obě křídla jídelny.

„Eliasi, mučíš mě!“ stiskla mu paži, ale přitom odvrátila tvář od něj na stranu. Ten dotyk mu teď byl nepříjemný, ale předstíral, že jej nevnímá.

„Mučíš sama sebe, Giro. Nestál jsem jako sudička nad tvou kolébkou, ničím jsem neovlivnil tvůj život. Snažím se tě pochopit, ale očividně mé pochopení ti nepomůže.“

„Ale proč by tě jinak sesílal za mnou?“

„Je-li zde něco Osudem pro mne, pak jsou to Benátky a tvůj otec, Giro“.

„Právě ten, který zničí tebe i mě. Jsme spojitě nádoby.“

„V čem?“

Paži mu stiskla oběma rukama. „Moc, Eliasi, moc. Ty jsi jejím nástrojem a já obětí.“

A proto se mám stát obětí i já? „Pro mě je ta oprátka stále ještě neviditelná, ale budiž. Jak se tedy z ní vyvléknout?“

„Musíš zničit tu moc,“ šeptala horečnatě okoralými rty.

Ona tě nechce svést, uvědomil si. „Ty mě pobízíš k tomu, abych zničil tvého otce?“

„Nezničíš, oslabíš“.

„Jak?“

„Ten tvůj Systém, jak tomu říkáš, předáš někomu druhému.“

„Tvému opravdovému milenci?“

„Nemám milence.“

„Tak jaký by v tom byl rozdíl? Ernesto nebo někdo jiný...“ ušklíbl se.

„Byla by to moje volba, ne otcova ctižádost. S tvým systémem bych si mohla určovat podmínky. I to, kdo by byl mým manželem!“

A já bych shnil v pytli s kamenem na dně kanálu.

„V těch podmínkách bys byl zahrnut i ty – odměna i bezpečnost....“

Za dveřmi se ozval hlas a ve dveřích Veronika. „Giro, měj rozum. Už stačí....“

V tu chvíli se Gira skryla za jeho záda a oběma rukama jej křečovitě objala zezadu kolem krku. „Eliasi, Eliasi,“ kvílela. Pak proběhla kolem Veroniky, zkoprnělého commandanta a vyběhla po schodišti nahoru. Veronika jen roztáhla do výše paže a zvrátila oči ke stropu. Šel si sednout zpět ke stolu. Vzrušením se chvěl. Čekal, že teď přijde dramatický rozhovor s commandantem, ale ten před ním opět jen zavřel dveře.

Uklidnil se, zašel do svého pokoje a zabalil si dlouhý plášť. Majordomovi oznámil, ať jej omluví u večere. Odešel do kanceláře. Napsal koncept dopisu komandanta magistru Ianu Euwenovi. Sedl si do křesla, v kterém dnes seděla Laura a nepřítomně hleděl na Lagunu. Ani se nepokusil přemýšlet – nechal si nesouvisle plynout slova, útržky i obrazy posledních hodin. Ve tmě zastrčil dveřní zástrčku a na zemi rozprostřel plášť. Bude spát tady. Tam mohl čekat cokoli, včetně nenadálých nočních návštěv. Jeník by řekl, že esenciálně byl tento den přesycený.

Ráno si vyměnil halenu i nákrčník, pečlivě se omyl, učesal. Zatoužil zajet za Carlou. Tak alespoň zašel do salónu v naději, že ji zastihne. Kdepak. Když vycházel, přes oči mu přeběhl obraz podlouhlého obličeje s knírem a špičatým vousem. Ten už přece dnes viděl. Bože, jaký ty jsi lehkovážný floutek! Jsi chodící nejvyšší státní tajemství, vyčíslitelné v milionech a myslel sis, že jde o hrátky. O logická cvičení v rozvíjení systému. Mají právo si tě hlídat. Koneckonců nic tak těžkého to není. Nikoho tu nezná a ty dvě trasy, ke Carle a Jeníkovi, se dají lehce pohlídat. Ani do Německého domu nechodil. Jestlipak mají někoho přímo u Carly? Jeho nebo ji? Ne, z této strany nic nehrozí, ani Carle ani Jeníkovi. Ale když commandante ví o sobotních nocích, musí přece vědět, že Gira není jeho problém. Připomněl si zdvižené ruce Veroniky prosící Boha – žádná tragedie, jen standardní gesto úpícího rodiče. Modli se chlapečku, aby nic ani netušili o Lauře.

Lauru nedá! Gira!? Jde ji opravdu o svobodu nebo dostala nabídku? A maskuje ji komedií o svobodě volby....Od koho, vždyť ji nikdo mimo lektorů nenavštěvuje. Přítelkyni, která by eventuálně měla přítele, žádnou nemá. Ernesto? To je malý kalibr na tak velkou hru. A obchoduje, pokud si pamatuje, jen s commandantem. Mimo tu hrůzu, kterou před ním včera odhalila, se vlastně nic nestalo. A do doby, než Gira přijde s nabídkou bezpečnosti, pokud vůbec ještě přijde, může čekat.

V Debrecénu se nezdrželi, jen on si nechal vysázet sto padesát ve zlatě na cestovní výdaje. Raději méně než více – i těch sto padesát byla v tomto kraji velká suma, pro leckoho nedosažitelná. A lákavá. Teď už žádné výdaje nebudou, dárků měl pro matku, otce, bratra, služebnictvo, chůvu díky benátským donorům celý vak. Krásné turecké šavle, dýky, bambitku, prsteny, medailonky, náhrdelníky. Nedá se říci, že by ses vracel jako spráskaný pes, ušklíbl se. Před polednem už uviděl na vzdáleném obzoru masív Karpat. Konečně, zase nasaje vůni opravdového lesa! S potěšením se svezl se sedla. Počkal, až Stas dorazí a vytáhl svoji šavli. V Terstu Stas přitahoval zvědavé tváře svoji šavlí, tady už se lidé otáčeli za jeho rapírem. Každý den tak měli půlhodinku na sekačku, jak si to nazýval. Chtěl si na šavli zvyknout. Nebyl nijak zvláštní šermíř, tedy výjimečný šermíř. Z toho, co viděl a s čím mohl srovnávat, se považoval za dobrého šermíře. Z války věděl, že to postačuje – v těch masakrech záleželo na něčem jiném než na šermu. Nerad na to myslel, zasul tyhle vzpomínky hodně hluboko. Ta zběsilost, zvířecí, masová zběsilost.... Teď už kroužil kolem Stase, protácel šavli zápěstím. Byl spokojený, že už našel duši téhle zbraně – ten dlouhý takřka vertikální řez, nevyžadující žádné síly a vypadající jako pohlazení. A zvonivý hlas. Měla ženskou duši. Na rozdíl od rapíru byla zábavnější – ladná, zpívající, zákeřná. Rapír byl suchar, taková odosobněná smrt. Šavle měla tvář. Stas byl sice o něco menší, ale statný a do svých úderů vkládal obvykle celou sílu. Jako by chtěl soupeře utlouci. On byl štíhlý, rychlejší a jeho šavle klouzala. Při prvních cvičeních měl dojem, že se mu rozpadne kostra, prsty mu brněly a třásly se. Teď už měl vždy navrch a jediná šance Stase byla dostat se mu k tělu, bít, utlouct,

povalit. V jednom okamžiku, když jej donutil odkrýt celou polovinu těla, postřehl v jeho tváři stín strachu. Ano, v té pozici mu mohl jedním měkkým švihem odpárat maso od kosti z krku až po plece.

Po cvičení byl zadýchaný, Stas sotva popadal dech a splavený potem. Zase bude páchnout celý den, i tři, povzdychl si Elias. Byl to ale první moment v jejich nedlouhém soužití, kdy Stas ztratil sebevědomí fyzické převahy. A teď, už za jízdy, se snažil utěsnit tu prasklinu v mužském brnění – k jeho překvapení žvanil a žvanil.

Commandante to pojal obřadně. Nepřišel k němu, jak bývalo jeho zvykem. Nechal si jej vyvolat a předvést k sobě. Stál u okna, paže zaklesnuté na hrudi. Jen pootočil hlavu, aby se ujistil, že on stojí před jeho stolem.

„Po tom všem tady nemůžeš zůstat. Následky by mohly být nepříjemné...pro všechny.“ Otočil se k němu.

Má to pěkně secvičené, pomyslel si.

„Dnes odjedeš do Padovy. List pro magistra Euwena – tady. Rád bych jej viděl. Mohl by přijet s tebou.... Tady se to snad mezitím uklidní.“ Odmlčel se, dávaje najevo, že mu dává prostor.

On mlčel. Čekal.

„Budeš pro mě pracovat dál. Ale ne tady. Kde – to se dozvíš před odjezdem. Určím ti rentu na dvě stě zlatých ročně.“ Upřený pohled a odmlka. „Doživotně.“ Pauza. „Za podmínky, že nepoškodíš naše zájmy. Poznám-li, že pracuješ pro nepřítele, najdu si tě.“ Znovu se odmlčel a přestal tesat slova do kamene. „Předpokládám, že víš, že tuto nabídku nemůžeš odmítnout,“ pronesl už mírně.

Nebyl v šoku, i když takové řešení nečekal. Nebylo to poprvé, co si uvědomil, že sám sebe pozoruje jako poutníka na cestě a je zvědav, jak se zachová, co si počne, kam se pohne. Sám sebe slyšel, jak rychle zklidňujícím hlasem odpovídá: „Dnes přespím tady. Nechci se v tvém domě dožít dalších překvapení. Do Padovy pojedu zítra. Myslím, že Iana přivezu sebou. Teď tě

naučím zimní mapu – mám ji už připravenou. Umíš letní, zimní ti půjde už snadno. Tím tady mohu skončit. Klíč od komory ti odevzdám. Zůstane v ní všechno. Místo renty chci dvacet tisíc. Teď hned.“ Pozoroval jej, jestli si také spočetl, že na úrocích to dává desetinásobek jeho doživotní renty.

Commandantovy černé trnky se zaostřily do ocelových trnů. Ale kývl.

„Víš dobře, že pracovat proti tobě nebudu. Odmlčel se a dodal: „...stejně jako proti tvým Benátkám,“ s důrazem na „tvým“.

Znovu kývl.

„...a za předpokladu, pokud ty sám mě k tomu nedonutíš,“ s důrazem na „ty sám“.

Rozuměli si. Commandante mu vypsál šek a nechal poslat pro Eliasovy věci. Pak se zavřeli do komory a zůstali v ní až do noci. Mezi řečí shromáždil všechny ještě nerozdané dárky od donorů, stranou ponechal jen velký měšec s šesti sty zlatých. Na lístečky psal jména a na ně před commandantem pokládal dárky.... Veronika, Gira.....Simonetta. K Lauřinu lístku přidal i hromádku filozofických spisů. U Carly dopsal i adresu benátského salónu. Ráno poslíček vše odnese....

Po cestě do Padovy přemýšlel, jak se má přesvědčit, zda nemá doprovod, ale hodil to za hlavu. S Jeníkem hned zašli k Bruninu. Protože ten nabídl výnos sedmnácti procent, sedm procent bude připisováno Jeníkovi jako správci konta. Dohodli se také, že Elias může používat Bruniho síť kurýrů. Když opouštěli benátskou branou Padovu, Jeník celý příběh shrnul: „Takže ti nic neschází – máš hromadu zlata, krásnou růžičku a hlavu na krku. To vše za dva roky. Jsi lapka nového věku! Pane na nebesích, a já! Jak nechutně jsem bohat! Jedem zalít tu boží přízeň, aby na nás nezanevřela!“

Později odbočili do svahu ke sv.Sebastianu de Cameron. Ve všední den zde bylo ticho. Jen v krejčovských dílnách bylo rušno. Carla radostně hekla. Některé šičky se mírně usmívaly s hlavami skloněnými k dílu, když se s nimi oba zdravili. Dobrá večeře se neodmítá. Rozdělil svých šest sest zlatých na poloviny, když nejprve vyčlenil pro Carlu útratu za dnešní večer. Jeník se vzpíral – to všechno je

dnes už přes dobrou míru a začíná se bát, co vše mu bude muset splatit. Dostalo se mu ubezpečení, že se nemýlí. S tím se odebrali do lázní, kde Jeník čekal, ale on nechtěl mluvit o záležitostech naléhavých, tady ne, rozhlédl se po stěnách a pokrčil rameny – zítra na cestě. Ian s očima vyvalenýma, nechápavě kroutil hlavou, ale mávnul na souhlas.

Carle se spustily slzy, když slyšela slova rozloučení. Měkké obrysy tváře se roztekly a štkaní a vzlyky spustily vlnobití v těsném dekoltu.

“Čecháčku můj, anděli můj, dobroto moje, tos nemusel! Já to věděla!” Mokré tváře a mokré polibky...

Raději se celý ponořil a pod hladinou slyšel shůry vzdálený dutý hlas, jak se ptala Jeníka: „Ta Gira, že? Potvora nešťastná!“

Raději se vynořil, ukázal ji, že hlava mu sedí na krku, že stále žije a že někteří si dokonce myslí, že je na tom lépe. Nalil pohár Carle, Jeníkovi, sám přitůknul celým džbánem: „Na lásku, Carlo!“

Zmateně se rozesmála. „Jak já tě miluju!“

Večer odpracoval Jeník, byl nezníčitelný. Po druhém džbánu začal se zpěvy, secvičoval s děvčaty sbor, učil je balady, bavě se italským přednesem angličtiny a jejich údivu nad těmi divnými slovy, ke kterým vždy přecházel podle míry vypitého vína.

Té noci přesvědčil Josefínu, že jeho touhou je usnout v její náruči, usnout a nic víc a byl hrdý na svoji rytířskou věrnost.

Už nad ránem byl na nohou, vyšel až na kopec nad statkem. Vlhké studené šedivé ráno mu pronikalo tělem, až se třásl. Teď něco končilo. A něco nového začínalo. Cítil, že tu už nemá stání. Že tu byl – bez přičinění commandanta – naposled. Ztratilo to smysl. Musí vidět Lauru! Jeník ležel rozpjatý na širokém loži, zrzavá skotská clona se ostře odrážela od černé hřívy jeho nocležnice, lehce se chvějící jeho chrčivým dechem; pod vyklenutým ženským bokem, jenž se přimyká k jeho tělu, vydechoval srpek jejího černě skvoucího se ohanbí poslední sny noci. Christos Hedoné, pomyslel si. Sešel do kuchyně a hladově vyjídal

zbytky. Čekal na Carlu. Místo pozdravu mu vjela do vlasů. Šeptali v té rozlehlé síni s vysokým stropem.

„Dnes jsem tu byl naposled. Zamiloval jsem se“.

„Vždycky se můžeš vrátit, chlapečku. Gira tě sem dovede.“

„Není to Gira, Carlo. A vracet se budu k tobě, ne sem.Carlo, nemůžu ji teď vzít sebou. A nemůžu ji svěřit tobě, i když tak by to bylo nejlepší. Jediná možnost je Ian - ten ji bude nablízku. Ale pomáhej mu, prosím.“

„Jeník teď bude jediným hostem u sv.Sebastiana. Čmucha tu kolem nějaké nové svaté koště v hnědé kutně, co chce vymést čertovinu. I ten žárlivec.... Musím změnit zvyklosti. Taky nechci, aby to škodilo obchodu.“

„Carlo, když ucítíš nebezpečí kolem sebe, tady, v Benátkách, obrať se na commandanta Fellipeho. Něco jsme si slíbili.“

„Mio caro, budeš mi chybět!“

Tentokrát už Jeníka vzbudil. Za dvě hodiny vyrazili. On s utkvělou myšlenou, že se musí rozloučit s Laurou.

„Předpokládejme, že dnes mě Filípek schválí. Já na oplátku si vyžádám přijímací pohovor se svoji možnou budoucí studentkou. Předpokládejme, že projde uspokojivě.. V takovém případě ji zadám literaturu ke studiu a zítra s ní půjdu ji vysvětlit, jak se vyhledává a jak se s ní pracuje. To je přece u potrhleho učitele filozofie obvyklé.“

„To si umím představit“.

„Dají nám doprovod?“

„Určitě. Ale budeš to mít na povel.“

„Dvě hodiny zabere výklad, dvě hodiny praktické cvičení – to je pro doprovod. Zaříd' se.“

Probírali všechny možnosti. Shodli se, že on neopustí Benátky dnes, ale nejdříve zítra. Může je opustit lodí, koňmo, koňmo s doprovodem, koňmo s „doprovodem“. To ale bude vědět až po příjezdu do Benátek, ale bez možnosti předat informaci Jeníkovi. Přespí v kanceláři, Jeník v domě commandanta. Oba budou mít hlídače. A může mít dva hlídače – nejen papá, ale i Giru, od které se lze

ještě nadít všelijakého překvapení - a ta zřejmě bude mít svého hlídače. A pokud papá pojal podezření nad tou shodou okolností, že Laura si vyžádala přítele Eliase za učitele, pak svého hlídače dostane i Laura. Nemohli ani vyloučit, že Gira nedohraje svoji etudu zamilované šílenosti do konce tím, že prostě odvrhne všechno a Eliase bude okupovat bez ohledu na všechny hlídače i papá...

Styděl se říci Jeníkovi, že i Laura je, z jiných důvodů, schopna téhož. Nakonec zamítli i pokus stvořit z okna jeho kanceláře vysílač světelných signálů, které by vysílal v půlhodinových intervalech od konce večere do hodiny před půlnocí. Má to tolik proměnných, že ani nejvyšší matematika, není s to celou situaci poskládat do řešitelné věty.

„V každém případě ráno pojedu na statek, kde dnes nechám ustájeného Tita. Za chvíli tam budem. Ať už mám odjet lodí nebo koněm nebo s ďáblem, o koně se musím postarat. Budu čekat hodinu před polednem na cestě ke statku, za zdí židovského hřbitova naproti bráně vchodu. Ukážu ti to. Ale pokud nebudeš přesvědčen, že jste na cestě opravdu sami, nejezděte tam. A Lauru musíš přesvědčit, že i sebemenší riziko prozrazení by nás ohrozilo víc, než to, že se neuvidíme. Musíš být pevný, Iane! Děj se vůle boží!“

Jeník ještě zkoušel ověřit si, zda on si opravdu dobře promyslel místo setkání – přece jen by se snad v Benátkách našlo místo k milostné schůzce komfortnější - ale ne, dobře, mlčí Ustájili koně a dvojkolkou dojeli k úřadu commandanta. Představil je a vzdálil se do kanceláře. Přesvědčil se, že dveře do komory jsou již bez klíče a zamčené. Ano, napadlo jej, už tehdy, commandante je teď jediným vědoucím. Třídil věci, které mu sem donesli z jeho pokoje. Nakonec usoudil, že přišel vhodný okamžik. Odsunul sofa a zpod hrubě tkané rohože opatrně vytáhl čtverec bílého hedvábí. Bylo jen lehce zaprášené, pokryté takřka neznatelnými různobarevnými tečkami rozmístěnými v nepravidelných shlucích s nepravidelnou hustotou. Znovu se přesvědčil, že ani commandantovi by tento obrazec nic neřekl. Nakreslil jej, když se poprvé vrátil od Bruniho. V téhle chvíli byl bezcenný i pro něj. Hleděl ve skutečnosti na finanční mapu Evropy a Orientu. Váhal – nechat, představoval si commandanta nad náhodně objeveným náčrtem -

nebo ne? Nakonec se rozhodl, že i tenhle kousek přibalí – mezi bílé prádlo a kapesníky.

Tentokrát commandante nezvolil velitelský rituál, ale přišel za ním. „Je nafoukaný, ten tvůj Angličan. Trvá na tom, že musí prověřit, zda vůbec k filozofii uzrála. Zdá se mu příliš mladá a ještě ke všemu žena....“

„I já mám takové pochyby. Ne kvůli pohlaví, ale mládí. U Giry....“ zarazil se s pohledem na commandanta, „bych neváhal.“

Commandante ho jen zarazil pozvednutou rukou.

„Commandante, nezměnil jsi u Giry svůj názor? Je to přeci tvoje krev – horká, odhodlaná, nebojácná, deroucí se za svým cílem.“

„Ceco, máš cit pro ženy, ale to, co je u muže předností, je u ženy vadou.“ Rukou zdůraznil basta, konec tohoto tématu.

„Čekají tě už v Terstu. Můžeš po ránu lodí. Ale pojedíš ještě dál, po souši. Chceš-li svého koně, vyjed' zítra brzo. Tady máš dopis pro Ernesta“.

Pokývl mu hlavou a odcházel. Před dveřmi se otočil. Mluvil měkce, rozpačitě. „Gira má domácí vězení. Před jejími dveřmi sedí sluha. Za dárky ti všichni děkují. Veronika ti přeje šťastnou cestu. Budu na tebe vzpomínat v dobrém. Ale říkám ti – nevracej se. Hlídat tě nebudu, jsi chytrý.“

Tak tedy Ernesto! Kdyby nemyslel na Lauru, byl by vykřikl. Snad to zítra Jeník dokáže. Kůň, ovšemže si vezme koně. Ale kam to má pokračovat z Terstu? Řecko, Kréta, Kypr – to by přece nepotřeboval koně! Za Alpy? Do Uher? Na Balkán? Seděl v křesle před oknem. A třeštil do tmy. Nebo nikam pokračovat nebudeš, bláhovče - Ernesto si tě dá jako krvavý předkrm ke svatbě s Girou. Nebo tě chtějí vystrašit, abys zběhnul.... zrádce zabit na útěku, když se snažil prodat státní tajemství....A co když celé to chlácholení je jen k tomu, aby jej zítra přistihli s mladinkou Laurou a hnali jej – nejdřív Gira, teď i to dítě! - jako zvrhlíka Benátkami? Prohlížel si v rukách dopis Ernestovi. Snad by dokázal jej rozpečetit a přečíst si svůj ortel. Koneckonců nebyl by to ani poslední rozpečetěný dopis dodaný adresátovi. Možná by ani nemusel zakrývat, že jej přečetl – sám to

zažil: doručitel proti němu jen stál a drze se mu vysmíval – pečet' se v torbě poškodila, svezla se po papíru asi....Přistrčil sofa ke křeslu, natáhl na ni nohy. Ne, nebude jančit. Před pár hodinami nevěděl, co bude dál. Teď ví víc – ví, že se může setkat s Laurou. Aby se s ní mohl setkat, musí dorazit na statek.... Co bude potom, bude řešit potom. Někdy je lepší v systému opominout celek a řešit případ od případu. Nespál, tuhle noc, vlastně už druhou v řaděprohořel jak prskající svíce. V šeru rána otevřel okno a čekal, až se začne třást.. Zavřel okno, naházel na sebe vše, co jej mohlo zahřát v naději, že teplem usne. Místo toho promýšlel každý krok. Konečně se dočkal prvních zvuků, svědčících o tom, že nastalo ráno. Definitivně si sbalil cestovní vaky. Vyšel ven a malým okruhem se loučil s Benátkami – ponořeny do husté lezavě zimavé mlhy mu dávaly najevo, jak jim je lhostejný. Na rybím trhu koupil velkého růžového okouna, jen aby mohl požádat trhovce o miskou polévky. Stál na molu a srkal horký rybí vývar s kousky celere a petržele. Cítil mezi zuby tu zázračnou chuť koření země. Ryčel s horkými doušky, až mu rybář nabídnul i hlt kořalky. Otrásl se rozkoší, když si uvědomil, že je vlastně zvíře, chystající se ukončit svůj noční lov. Okouna hodil prvnímu žebrákovi a vrátil se do kanceláře. Ověsil se vaky a vyrazil pěšky ke vzdálenému statku. Udivenému stájníkovi se ani nenamáhal vysvětlovat, proč přišel pěšky a upachtěný bojem s nepohodlnými vaky. Spokojeně si prohlédl Tita, odpočatého, lesknoucího se a kamarádsky naladěného. Zeptal se na cestu do Terstu a vyrazil okruhem kolem Benátek. Klusal tři míle, pak odbočil první cestou na sever a po jedné míli zabočil na západ a zastavil na malém chloumku. Čekal dlouho. Viděl jen mlhu, z dálky se nesoucí zvuky povozů, býků, skřípot otevíraných dveří, výkřiky pohůnků, ostrých ženských hlasů, jak rozkazují dobytku, drůbeži.... Z chloumku se spustil jižně na louku a kůň měkce šlapal do vysoké trávy, přibližuje se s hlasitým labužnickým frněním k povadlé trávě. Narazil na cestu od statku k Benátkám, přešel ji a loukou se pustil souběžně s cestou až dojeli k dalšímu chloumku. Zastavil koně a naslouchal. Ve svahu pak dojel ke kamenné zdi, nepřiliš udržované. Tita nechal volně, přehoupl se přes zeď a podél obvodu došel až ke klenuté kamenné bráně vchodu na hřbitov. Tady na nevysokém vršku

mlha řídla v cáry, ale vše se rozplývalo v mlhavém fluidu. Nepotřeboval vidět, vše slyšel. Bůh mu přál. Chodil od stěny ke stěně, představoval si každý krok cesty Iana s Laurou. Pak uslyšel drobný klus mul, každý kámen skřípající pod kovem kola. Zvuky ztichly. Ozvaly se mužské hlasy. Tichými měkkými přískoky se pustil od brány hlavní uličkou k protější stěně. Až po nekonečně dlouhé době uslyšel šustot a z mlhy se začala vynořovat a zaostřovat dlouhá sukně, pláštěnka s kápí. Nevěřil do poslední chvíle - i když, kdo jiný to v tuhle dobu a počasí mohl být? Šel ji naproti, objal ji, jeho ruka s roztaženými prsty pokrývala snad celá její záda... Ptáče, pomyslel si, zvedl ji do náruče a posadil na zídku. Pak se přehoupł přes zeď a snesl ji k sobě. Zabořila mu hlavu do hrudě, slyšel, jak šeptá jeho jméno. Objímal ji, váhavě, nechtěl věřit té svatokrádeži. Celá se k němu přitiskla, levou tváří, pravou, rychleji a rychleji. Eliasi, Eliasi! Křečovitě jej objala kolem krku. Zvrátil ji tváří k sobě, pozvedl ji a líbal tváře, oči, obočí. Slabiny se mu chtěly roztrhnout. Našel její rty. Rozevřené. Chtěl ji líbat, ale s rozevřenými rty mu zůstala otevřená, neodpovídala, její tělo se vlnilo, naráželo na jeho, až její stisk za krkem povolil, celá mu zmrtvěla v náručí, musel ji pevně zachytit. Slíbal jí vlhkost z vlasů, řas, obočí, utišoval ji, pomalu se svezl na zem, drže ji v náručí, v jedné dlani mu nechala celou tíži své tváře. Hladil ji, laskal a teprve po chvíli jakoby přišla k vědomí a zase slyšel Eliasi, Eliasi a ručky mu začaly rvát límec a vlasy, stále zběsileji. Eliasi, vem si mě. Líbal ji na rty, koutky, bradu, pak našel jazykem její, opět zemdlela. A pak zase kousek po kousku zulíbal tvář, hladil a tišil ji, Lauro, Lauro, lásko moje, ještě ne, nespěchej, miláčku... Neodvážil se ji pohladit ani boky, i když ruce chtěly. Cítil to nádherné jemné tělíčko, když ji hladil ramínka, a sjížděl po pažích, líbal všechny prsty a útlé dlaně, nořil se jí do vlasů. Neodvážil se políbit ji šíjí, tak skvostnou.

„Eliasi, nezlobíš se? Vylekala jsem tě,“ snažila se být dospělá.

Dál ji líbal, ale když ještě dodala: „Odpustíš novičce?“ zabloudil rukou na její ňadro, až se prohnula, cítil v ruce na jejích zádech třas, a teprve potom zahájil ústup: „Promiň Lauri, miláčku, pro mě je to takhle také poprvé, lásko moje. Já se

bojím,. Nesmíš pospíchat.“ Nevěděl, jestli to byla ta správná slova. „Nic nám neuteče“.

Šed' jejích očí už zase zářila. Políbila jej, už bez křeče, jen se zavrtěla v náruči. Pohladila ho po tváři a lehce zkousla ucho. „Já na tebe počkám, caro mio“. Zvedl se i s ní v náruči. Zase ji posadil na zídku a pak ji nesl přes celý hřbitov až k bráně.

„Budu ti psát přes Iana. Bud' hodná na otce. Přijdu si pro tebe.“ Postavil ji na zem, upravil pláštěnku, setřepal z pláštěnky uschlá dlouhá stébla. Nemohl se nabažit těch šedých očí. Pak se políbili. Dlouze, jako věční milenci. Když zmizela v mlze a zase uslyšel tlukot mulích nohou a skřípání kol o kámen, svezl se do dřepu a dal oddychnout svým rozbitým slabinám. Láska bolí, zjistil. Bolela ho až do Terstu.

„,,,...jenomže ve Vídni už jsme žádné peníze nedostali. Pokladna pana Volodymyra byla vymetená a zůstala zavřená,“ slyšel za sebou a uvědomil si, že Stas stále žvaní. Měl bys poslouchat, pomyslel si. Zdá se, že Stas nevydržel a potřebuje si ulevit.

„Motal se kolem mě už v Budíně, pivo platil. Ptal se, jestli by mě nelákalo spíše se vrátit domů, než se motat s Matyášem až někam na Moravu. Nakonec vyklopil, že lépe sloužit císaři než králi. Panu Volodymyru jsem pochopitelně nic neřekl, byl tvrdohlavý, říkal, že Matyáš je sázka na budoucno, že se něco také musí obětovat. Stejně neplatil a slibů se člověk nenají. A tak jsem kývnul. Týden jsem na něj čekal. Rojko se jmenoval. Srb. Krasavec, ostrý jako břitva. Jenomže jsme přijeli k nám do Sambiru a hned v první krčmě se pohádal s Poláky. To víš, pravá víra a katolík – to se nesnese. Pobodali se. A za dva dny nás někdo v noci nachytal, Rojko to nepřežil. Svlékli ho do naha a všechno sebrali. Poležel jsem si pár neděl a co teď? Kdybych to vzdal, ještě by si mysleli, že to já to nastrojil. Vždyť víme, jak to v téhle službě chodí. Tak zase nazpět do Vídne. Krmit mě začali až po třech dnech a musel jsem jim den po dni přeříkávat, co se dělo znova

a znova snad dvacetkrát. A pak zničehonic kvapem ještě dál, do Terstu. Takže ty jsi už můj druhý klient, abys věděl“.

„A odkdy znáš Rimmela?“ zkusil jemně nahodit háček.

„Ten se objevil až teď....To mě zrovna začali krmit. Podle toho, jak se k němu chovali, velké zvíře. Ale řeknu ti, pro nás pravoslavné, má větší pochopení než nějaký polský katolický zemánek.“

Nevyptával se. Věděl, že Stas mu teď už řekne všechno. I to, jestli umí psát – vrtalo mu hlavou, jakým způsobem má Stas Rimmelovi meldovat. Z kopců zavanulo mrazivě. Frauenbach se blíží...

Do Terstu nepospíchal. Jen ať si Ernesto počká. Ernesto Kellar, jak stálo na průvodním dopise. Pěkný kamenný dům na nábreží nedaleko přístavu. Když mu odevzdával dopis, uvědomil si, jak jsou si podobní i přes věkový rozdíl. Také štíhlý, plavé vlasy, jen na místo hnědozelených Eliasových očí na něho hleděly světle modré, místo tmavého strniště, světlý pečlivě zastřižený vous. Ta tvář byla chladná, i přes přívětivý hlas a mírný úsměv, který se mu ve tváři usadil, když ukládal přečtený dopis od commandanta. Osobně jej doprovodil do pokoje, aby se mohl umýt, převléci, nechal sluhu nanosit teplou vodu do lázně i lehké občerstvení – do večere času dostatek. Večeřet budou v novém domě, který se ovšem teprve zařizuje, takže v něm ještě není vše, jak by si představoval - Elias se sem opět vrátí, ale sluha tu bude čekat a splní všechna jeho přání, usmívala se plavá tvář s modrýma očima.

Nový dům ve tmě pořádně neviděl, ale kamenná brána s tepanou mříží a rozlehlá zahrada nad městem napovídaly, že Ernesto zdaleka není řadovým občanem Terstu. A tady se setkal s Rimmelem. Mohl se jmenovat jakkoli, ale mluvou, gesty a pečlivě propracovanou mimikou dýchly na něho staré časy těch významových detailů, které sestavovaly celé hierarchie a neomylně zařazovaly jejich nositele do žebříčků a klícek jejich postavení a významu. Přemýšlel, jestli tu dvořanskou hru přijmout. Nakonec usoudil, že se nutit nebude a s pobavením sledoval, jak Rimmel sjíždí pohledem jeho černý páničkovský oblek značky

CdeC. Ten druhý Elias, ten který z odstupu hleděl na toho zde, fyzicky přítomného, byl zvědav a zase s jakýmsi ironickým pobavením hleděl na to, co chlapečka čeká.

Rimmel byl dokonalý, jeho řeč připomínala krásný obrazec složený z kroužků složitě sestavených do větších kruhů a přitom stoupajících stále vzhůru. Prvním kroužkem byla rodina a jeho otec věrně sloužící křesťanskému světu v Sedmihradsku na samém pomezí osmanské říše. Kroužek zasazený do většího obrazce, který sestavovaly zájmy křesťanského světa, tu v modalitě francouzské, tu dánské, polské, benátské, polské, císaře římského a celého habsburského rodu, a papežského. Ano, jistě, ne vždy jsou tyto modalitty v souladu, připustil, když zachytil ironický stín na jeho tváři, naopak, potvrdil oprávněnost takové pochyby a pustil se do té krátkozraké politiky francouzského krále. Obrazec sklenul svatým posláním římského císaře a krále českého Rudolfa. A pak skvělými slovy vykroužil i samotného Eliase, shodou okolností poddaného císařského majestátu, což je obzvlášť potěšitelné, i když ne podstatné, protože jde o zájem celého křesťanského světa, jeho skvělé schopnosti, které osvědčil jak na poli vojenském, tak diplomatickém, organizačním a zejména jeho ochotu takovému poslání sloužit. Jeho jméno je již teď zaneseno do císařovi paměti a ujistil jej, že císař si sám vymínil tuto Eliasovu další životní pouť sledovat a osobně ji posvětil. Tak Elias slavnostně vstoupil do těch nejvyšších sfér císařské moci a, rozumí se samo sebou, se všemi konsekvencemi, které to přináší již nyní, v podobě odpovědnosti, tak v budoucnu v podobě privilegií.

Takže Benátky tě postoupily císaři... Bude to podle všeho Balkán. Odpověď nekroužil, jen kývl, že je srozuměn a pochopitelně poctěn. Tak do toho!

„Děkuji za podrobný úvod,“ vybídl Rimmela k tomu podstatnému, zvědav, zda pro Rimmela není takový přímý způsob hovoru snad neuctivý.

Nebyl. Pohlédl na Ernesta a ten je vybídl přejít k vedlejšímu stolku, kde z rubu otočil na líc velkou mapu.

„Zajímá nás politické a vojenské využití potencionálu tohoto prostoru“. A ruku položil tam někam na sever od Černého moře. Hleděl zespod do jeho

tváře. „Okraj řeckého světa i římské říše, teritorium Zlaté stezky. Dnes ji považuje za své Polsko i Krym i Osman. Ve skutečnosti je to území nikoho. A poslední dobou sem utíká z Polska nespokojené původní slovanské a pravoslavné obyvatelstvo. Ozbrojené obyvatelstvo. Ve skupinách. Zabírají půdu, rybaří, včelaří. A bojují s Tatarem. Jsou slabě organizováni. Mají tady dole na Dněpru sice centrum, ale odhaduji, že kolem něj bude do pěti, řekl bych asi, tři tisíce mužů. Další skupiny se podle všeho vyskytují zde, za Dněstrem, další na levém břehu Dněpru směrem k Moskevskému knížectví. Polská vláda v tom cítí bunt proti sobě. Asi právem. My bychom ovšem potřebovali je nasměrovat zejména proti vazalské Moldovii a Krymu. Vázat tureckou sílu.“

Takže žádný Balkán. Konec světa! Vzpomněl na Rojka, který svoji cestu zakončil po měsíci – také mu slíbili doživotní rentu? Cítil, jak jej dva páry očí s napětím sledují. Vzal do dvou prstů vzdálenost mezi Budínem a Frauenbachem a „odkrokoval“ s nimi vzdálenost až k ústí Dněpru. Rozloha strašlivá!

„Tedy rozloha je to úctyhodná – ta může vázat Turka. Ale ne tři tisícové vojsko. I deset tisíc tady bude vypadat jako lapka, ne jako armáda. Nejsem voják, ale i patnáct tisíc je málo..... I čtyřicet tisíc...“

„Patnáct tisíc dává dohromady horko těžko polský král,“ neodpustil si škodolibou poznámku Rimmel. „Nejde o to udržet území, jde o to Turka obtěžovat.“

„Předpokládejme patnáct tisíc. Nebude to v takovém případě dělat větší starosti Polákovi než Turkovi?“

„Řím pomůže“.

Vrátil se k jídelnímu stolu a dolil si vína. V hlavě se mu začaly rodit otázky. Spousta otázek. Krotit je. Rimmel má věci jistě promyšlené. Nespěchej, chlapec. Ale rébus - je to pěkný!

„Pojďme od minima k maximu. A v čase,“ vybídl jej Rimmel. „Do podzimu si udělat obrázek o situaci a možnostech, jak ji rozvíjet. Poznat jednotlivé velitele a vybrat mezi nimi ty, které je možné podpořit. Nejlépe

jednoho, který je schopný vše sjednotit. A současně jej orientovat správným směrem. Minimum je tři tisíce mužů. Reálným maximem dvacet“.

„Spojení, vyzbrojení, financování?“

Rimmel spokojeně přikývl: „Pro minimum je teď připraveno osm tisíc zlatých, patnáct set karabin, dvě stovky houfnic a dvě stovky tarasnic. Mohou být nachystané v Sedmihradsku, ale propašovat přes Dněstr si je budete muset sami. Další možností je pobřeží Černého moře a mořská cesta,“ pohlédl přitom na Ernesta. „Místo a čas dodání určuješ ty. Finance na dvou místech: Černovcy a Vinica, další se dozvíš právě tam,“ kroužkoval pěstěným ukazováčkem na mapě jemu neznámá města. Stejná místa může využít ke spojení a zprávám. Vzpomněl si na svoji finanční mapu – tohle jde mimo oficiální bankovní domy, škoda, že se nemůže zeptat Bruniho. Vzpomněl si, kolik zaplatil za svého Tita – za tu sumu by pořídil jen necelou tisícovku koní.....Takže osm tisíc je ve skutečnosti totéž, co Kolumbovy korálky pro Indiány.

„Uberte prozatím stovku houfnic, přidejte stovku tarasnic a karabinu pro každého muže, včetně střeliva a dvakrát tolik střelného prachu. Koní tam asi bude dost, i když ne cvičených do boje.... Zato přidejte alespoň pět tisíc zlatých – neodvozujeme vše od počtu hlav, ale od významu operací. Pokud by se naskytla možnost provést operaci třeba s padesátkou mužů, ale význam by převýšil operaci s třemi tisícovkami, chci mít právo sáhnout do toho měšce s pěti tisíci...“ čekal na reakci Rimmela. „Ano, to je zdůvodnitelné,“ hlesnul a on k tomu s patřičným afektem povzdychl: „Ach tak.“

Rimmel rychle retušoval svoje prořeknutí, kterým naznačil meze svých pravomocí a přešel k uspokojení jeho osobních výdajů – tři sta zlatých ročně po dobu trvání mise s možností významných odměn v závislosti na výsledcích mise. Poněkud vysunul bradu, čímž si vracel význam své osoby...

On už přemýšlel o něčem jiném – má-li jít zpráva až do Vídně či dokonce Prahy, bude mít odezvu nejdříve za dva měsíce. A to je pomalé. Ví to Rimmel? Nebo bude mít svého člověka někde poblíž? Ne, na to se ptát nebude. Ne teď. Na

co si iniciativně nasazovat ohlávku.... Místo toho vytáhnul otázku, která jej napadla už samém počátku:

„Dovedete si představit, že takové vojsko vejde v jednání s nepřítelem – bude moci operovat s alespoň neurčitě vyslovenou podporou a vyjádřenou důvěrou křesťanského světa vtělenou do glejtu? Kdo jej podepíše? Jde o legitimitu vojska... Totéž by se mohlo týkat i vztahu k polskému králi.“

Rimmel přimhouřil oči. „Dřív než na podzim se k tomu nedostaneme. Ale ano, rozumím tomu a mohu slíbit moji plnou podporu takového požadavku císaři....nebo papeži.“

„Takže při neoficiální rozmluvě je možné naznačit podporu císaře, papeže... Benátek?“

„Řekněmež to tak: na císaři a papeži leží politická tíha posláním, Benátky jsou tichým spojencem. Španělsko i Francie si nemohou dovolit zůstat stranou.“

Ernesto se spokojeně usmíval. Politická odpovědnost bude jistě vyvážena velkými penězi ze zámořského obchodu Španělska a Francie. Budou u toho penězovodu oba dva. I s commandantem? Rovným dílem?

Ukončili večer a slíbili si, že se setkají ještě ráno. Vyžádal si mapu. Propustil dřímajícího sluhu. Nalil si plný pohár vína a naráz jej vypil. S Laurou se neuvidí rok, i tři! Oči se mu nezadržitelně zalily slzami nad tím, jak to děvčátko bude bojovat s takovou zprávou. Možná i nad sebou. Celý zchroml žalem. Vlna vína se v těle rozlévala a už olizovala i prsty. Nalil si ještě jednou. Teď již jen usrkl. Přitáhl si mapu. Skrze slzy uviděl obrysy té ohromné podkovy tvořené obloukem Dněpru od severu na jih z východní strany, ze západní pak Karpaty a Dněstrem, od jihu vyklenutým mořským pobřežím s přívěškem Krymu. Osušil oči. Vnitřek podkovy protkán žilnatou sítí řek. Země nikoho. Jeho lebensraum, připomněl si, jak si dnes oživil po letech němčinu.

Druhý den mu Rimmel představil Stase – průvodce. Když odcházeli, ohlédl se od brány ještě jednou k domu. Dům svítil novotou a očekáváním věcí příštích. Velmi se podobal skice, kterou mu přinesla Gira.

Projeli Frauenbachem. Malé Sasko v Transylvánii. Shluk hrázděných domů kolem náměstí, malá okénka šetřící teplo, vysoké sedlové střechy, určitě napěchované senem, zrním, moukou. Rozjařená němčina dvou právě se loučících měšťanů s vysokými klobouky na hlavách. Vzhůru k mohutnému kamennému kostelu se strohým křížem stranou ode zdi s bránou. Jak dlouho tu nebyl? Jedenáct let? Určitě déle než ten rok, co tu strávil, než jej nechali odvézt do semináře. Žádné dopisy. Univerzitu mu u otce vyprosil otec Jakub. Na konci každého ročníku si vždy zašel k dominikánům a proti potvrzení, že složil všechny zkoušky, dostal peníze na další ročník. Jakkak se tady matka uprostřed protestantů cítí, možná se ráda vrátila k víře svých předků....? Sestupovali do údolí, před očima protější horu prokutanou šachetními dírami. Zdálo se mu, že Stas rád uvěřil prostému vysvětlení jejich přítomnosti v těchto končinách pro zvědavé: mají tu pro jednoho terstského obchodníka prozkoumat obchodní možnosti na obou březích Dněstru. Údolí se rozšířilo. I teď tu na udusaném sněhu polehávala stáda ovčí střídající se s výběhy pro koně. Za chvíli bude jaro a vyženou sem i dobytek. Vesnice mu připadla větší, šplhala po obou stranách cesty a bystrého potoka do svahů. Teď už uviděl i sídlo pána shlížející seshora do údolí pod sebou. Hrázděný dům pokračující v jedné hmotě masivními roubenými stavbami po obvodu rozlehlého čtvercového dvorce. Dál do svahu už jen louka a pak les s tmavými jehlany smrků, jedlí, zkadeřenými hlavami borovic a teď ještě holými rozložitými korunami dubů.

Ve dvorci se vše zastavilo, venkov je asi všude stejný, všude ten upřený mlčenlivý pohled, nerozpakující se nejdříve pečlivě zjistit, zda znamená nebezpečí nebo případný užitek. Zvolna dojel k černovlasému mládenci, seskočil, usmál se a zeptal se na pána domu. Mládenec bezmocně pokrčil rameny, hvízdнул a zakřičel něco do domu. Vyběhla děvečka ohlašující se dlouho dopředu ostrým hlasem toho románského dialektu, co tu už dávno zaseli Římané. Její němčina měla podobně roztomilý názvuk, jako když u Carly učil děvčata Jeník zpívat skotské balady. „Řekni, že hodně zdaleka,“ bavit se. Loupla očima i po Stasovi a rychle zmizela v domě. Stál a první spatřil matku. Scházela k němu po dřevěném

venkovním schodišti z patra domu. V rozevřeném kožíšku, rychle nahozenou šálou přes hlavu, s tváří zjinačenou údivem, nejdříve rychle, až úplně zpomalila. Radši ji rychle vykročil vstříc ke schodům. „Mami!“ Padla na něho ještě ze třetího schodu.

Otec je pozoroval ze dveří jen v haleně. Přicházel pomalu, jaksi s rozpaky. Rozložil se více do šířky, ramena zakončená velkými klouby, stejně jako velké ruce. Něžné modré oči v ostře řezané tváři. Objali se ostražitě a vlastně napůl, protože stále ještě jednou rukou držel kolem ramen matku. Představil Stase a zašli rychle dovnitř, aby otec nenastydl. Stas kupodivu šel dohlédnout na koně a složit zavazadla. Matka se snažila, zasypávala jej otázkami, tvář rozjasněnou vějířky drobných vrásek. Slušely ji. Otec jen pozoroval. Pili šťávu ze svařených křížal. Najednou zalétl až do Stvolínek na špejchar se zavěšenými plátěnými pytlíky s křížalami švestek, hrušek, jablek, se sušeným heřmánkem, diviznou, třezalkou, lipovým květem, mateřídouškou.... Když ji to řekl, objala jej zezadu a přitiskla k němu tvář. Otec odvrátil oči. Rozuměl mu – mazánek se vrátil. Ukázali jim pokojíky. Lázeň také mají – vždy v sobotu. Spočítal si, že se pořádně umyje až za dva dny. Holt německé zvyky....

K obědu se již vrátil bratr s rodinou. Stas nechtěl ke stolu, ne, bude jíst v kuchyni. Očima prosil, aby jej dále nenutil. Že by ta děvečka? Aby tak z toho ještě byl skandál, zakřenil se pro sebe. Nějak nepočítal s tím, že bratr by mohl být ženatý, ale naštěstí měl dost „ženských“ dáreků. Jeden schoval ještě pro chůvu Anju – odstěhovala se i se synem do osady na kopci. Každému daroval benátský dukát, pro štěstí... Dárky vzbudily nelíčený úžas a bratr s neomaleností venkovana chtěl vědět, jak k nim takový studiosus může přijít. Musel vypravovat. Vzal to zkrátka, léta válečná pominul, commandanta také a skočil rovnou do služby terstského kupce, který obchoduje s Benátkami. Bratr ožil. Otec nechce o obchodování slyšet. To jeho Roseemarie je z takového rodu z Frauenbachu, takže teď už prodávají maso nejen svoje, ale skupují dobytek z celého okolí a přes tchána prodávají - v obchodu je budoucnost. A stádo budou rozšiřovat, když otec konečně svolí. Čekali bouři, ale otec místo toho mluvil němu: „Máš krásné koně,

vysoké, pevné. A oba při síle. Nechal bys je připustit? Klisny ti ukážu, chceš?“
Hned šli přes dvůr do stájí. Otec viditelně ožil.

„Vidíš ty dvě? Od Turka, pravé arabské. Byly ve válce. To by bylo potomstvo!“

Hned si plácli. „Pro jedno hříbě si přijedu,“ myslel na Lauru. „Ale támhle ti jsou taky krasavci,“ ukázal otci na druhou stranu, kde stáli těžké koně s mohutnou šíjí, svalnatou hrudí. „Ty jsem nechal před vánoci přivést až od nás, od Baltu. Takoví jsou tady jediní široko daleko.“ Hleděl mu zblízka naléhavě do očí. „Tohle tvůj bratr nechápe. Má v hlavě jen hovězí kýty.“

„Ukážeš mi zítra hospodářství?“

„Ukážu“.

Měl dojem, že otci došlo, že má druhého syna.

Jakmile se zšeřilo, zábava u stolu skončila, všichni se rozeběhli za svými povinnostmi. Dvorcem se rozlehlo staccato zavíraných dveří, vrátek, brány, rachot závor, závlaček, petlic. Večeře trvala krátce, zanedlouho všichni spali. Dnes to uvítal.

Do mrazivého rána jej probudily zvuky dřevěného domu. Ležel s očima upřenýma do nízkého trámoví a bavil se původem zvuků. Sešel na dvůr a umyl se s požitkem do pasu nahý v ledové vodě. Zhltli s otcem lehkou snídani, on si osedlal Marga, otec viditelně toužil po jeho Benátčanovi. Vyjeli do vesnice. Věděl vše o všech v každém domě na obou březích potoka. V tomhle roce se narodí osm dětí – vesnici se daří dobře. Vyjeli přes pastviny nahoru do hor. Osada, kde žila Anja, čítala pět domů. Její ostrý výkřik musel být slyšet až za Dněstrem. Otřásala se pláčem, když s ní mluvil její řečí. Nevěřicně zírala na dárek a styděl se, že se pro ni opravdu nehodí. Dostali horkou hustou červenou polévku s kopečkem smetany. Když skousnul brynzu, cítil, jak mu mezi zuby tryská mléčná chuť. Přijede k ní zítra na oběd a popovídají. Pohledem se omluvil otci za tu srdcervoucí scénu.

„Kolika jazyky mluvíš?“

„Sedmi, otče.“ Otec jen pokýval hlavou. Mlčky se spouštěli do odvráceného údolí, pozorně sledujícíce terén.

Posunkem ruky jej upozornil na rozrytou mýtinku. „Černá,“ jen sykl.

„Jezdíš za řeku?“

„Jezdím, prohlížet koně.“

„Jaké to tam je?“

„Slovani, hrají si na pány a sluhy, na lepší a horší křesťany,“ mávl nad nimi rukou. „Jestli se tam chystáš, jinak se obleč.“

„Za pána nebo sluhu?“

„Já jezdím jako ten, co se zajímá o koně. A nemá na vyhazování. To mně odpustí i to, že jsem cizinec. A v každém případě jedu tehdy, když je nás víc. Sám nikdy, ve dvou... je málo.“

„Takže tak trochu podivín...“

„Tak nějak.“

„Přes řeku bez problémů?“

Pohlédl na něj. „Pokud chceš nenápadně, lepší jsou Černovce. Město pašeráků. Pokud chceš, aby o tobě věděli ještě dřív, než tam dojedeš, jed' přes Chust. Ale také se ti může stát, že tě někdo bude na cestě čekat. Je to tam všude neklidné a nejisté.“

„Prý lidé odtamtud utíkají někam daleko na východ.“

„Ano, kdo chce od pána pryč a půdu, utíká. Ale v jedné ruce drží šavli, za pasem vždy nabitou, a druhou rukou okopává pole. Není to pro každého.“

„Tatar?“

„I Tatar, i pán, kterému se nelíbí, že mu utíkají jeho lidi...“

„Co tady?“

„Tady je klid, jsme stranou a Turek si zvyknul. A když se pohne, tetelí se spíš Frauenbach - k nám je to příliš úzkým údolím. Nesmíš to přehánět s blahobytem – jakmile je možné se zakousnout do tučného, sletí se na tebe všichni, nejen Turek.“

„Našel jsi svoji míru...“

„To je přesné, jak jsi to řekl.“

Takhle to řekli už Řekové dávno před Kristem. Jaká je moje míra?, myslel si.

Vrátili se před polednem. Vzal Stase na louku nad dvorcem na sekačku. Bratr se přišel podívat, ale dlouho nevydržel, vyzval jej. Byl mohutnější než Elias, ale rychlý. A nebezpečný. Cítil, že bratr šermuje, aby zabíjel. Pěkně ho zaměstnával a cítil, že šermuje na hranici svých možností. „Na seminaristu to není špatné,“ zazubil se na něj, ale jako úsměv to nevypadalo.

Po obědě požádal matku, jestli by mu nenašla nějaké oblečení případnější pro zdejší vkus. Seděli spolu v jídelně, matka mu brala míry a přešívala starší kousky a vypravovala. V domě byl klid. Požádal ji o češtinu. Občas si udiveně překryla ústa rukou, když nemohla najít to správné slovo. Řeč mu připomínala potůček skákající po oblázcích. Pozoroval její štíhlé ruce v těsných rukávech, hlavu lehce stočenou ke světlu, úzká ramena stále se rovně držící i drobná prsa pod silnou látkou.

„Velmi ti to sluší, mami,“ slyšel překvapeně sám sebe, že říká něco, co se snad ani nesluší. Hnědozelené oči se jí rozšířily.

„Jsem velmi rád, že moje matka je krásná žena.“

Ruce se jí spustily, špička nosu zrudověla a oči zaleskly vláhou. Přitáhla ruce s šitím zase do klína a rovnala šev. Zvedla hlavu: „Jsi zamilovaný, Eliasi,“ ptala se, neptajíc se. Odskočila si, když viděla, jak polkl slzy.

Když se vrátila, stál k ní zády u okna. „Její matka se jmenuje Veronika. Krásou se ale podobá tobě,“ chtěl mluvit zřetelně, ale slzy mu pořád škrtily hlas. „Jmenuje se Laura, mami. Ale nemůžu ti slíbit, že ji někdy uvidíš.“ Slyšel, jak se zajíkla a beze slov vyběhla pryč.

Sešel do dvora. Otec s koňákem už přiváděli jeho koně nazpět. „Povedlo se, Eliasi!“ plácl jej do zad. Ustájoval je, pořád se s nimi nemohl rozloučit, přejížděl jim kartáčem boky, hladil nozdry, poplácával po šíji. Koňák přinesl láhev kořalky a rozlil tři pohárky. Otcí zářily oči, naráz obrátili pohárky do hrdla. Rychle vypili

ještě dvě, jak se sluší na tři muže. Pak se přesunuli do kuchyně něco zakousnout. Vyběhl k sobě do pokojíku a z vaku vytáhnul baňatou láhev z černého skla. Teď se to bude hodit, věděl. Byla to ďábelsky silná kořalka, kterou velmi opatrně pívali s Jeníkem u Carly. Ta jí říkala Tchyní jazyk. Byla opravdu výjimečně řeřavá. Rozlil pohárky jen do poloviny. Viděl otcův shovívavý úsměv, jak se změnil v škleb, když pohárek do sebe obrátili. Koňák chtěl ze sebe něco vypravit, ale rozkašlal se lapaje po dechu. On, už znalý, nejprve nechal projet tu šavli až do žaludku a pak teprve upozornil: „Zapomněl jsem říct – nemluvit, dýchat jen nosem.“

Otci se konečně podařilo nabrat dech a dlouze zařičel. Do kuchyně rychle vběhla děvečka, za ní matka se zarudlýma očima.

„Chtěl mě zabít, Veroniko!“ řval otec spálenými hlasivkami, ale domáhal se ještě jednoho pohárku. Matka držela láhev oběma rukama a nešikovně nalévala. On znovu opakoval zásady pro toto pití. Matka upřeně sledovala otce, jak brunátný a zpocený pomalu vlévá pohárek do úst. On cítil, jak v něm plamen spaluje květy lítosti. Otci na čele vyskočily kapičky potu. Beze slova ukázal matce na něho a potom jej objal. Otočil se k matce, vytočil ji velmi nepovedenou úklonu, vzal ji rukou kolem pasu a soustředěně s ní vystoupal do patra.

Vrátila se, až dohlédla, že opravdu usnul. „Opil se naposled, když jsi odejel do semináře,“ špitla mu do ucha. „Nepij už, Eliášku!“

Šel na dvůr. Ten šuměl zvuky podvečerních prací. Svlékl se do půl pasu a rázně ponořil obě ruce až po hrud' do dřevěného koryta s ledovou vodou. Do dvora se prudce přiřítíl Otto. Svezl se s koně, ještě než zastavil, postavil se nad něj. „Rychle se seber a pojed' se mnou. Vedou zajatce na trh. Jedeme na ně. Je to na celou noc.“

„Najdu ještě Stase“.

„Není čas. A já ho neznám. Nemůžu za něj ručit. Nikomu nic neříkej. Pojedeme přes horu. Čekám tě u lesa.“

Rychle vyběhl nahoru. Naházal na sebe oblečení. Popadl šavli, dvě bambitky, dva rohy se střelivem, přehodil přes sebe kožich. Scházal opatrně, aby

na sebe neupozornil. Ve spíži strhnul kus uzeného, skrojek chleba, na další už neměl stání. Když zavíral spíž, zády narazil na matku. „Vrátím se ráno“, líbнул ji na tvář a rychle vyklouzl ven.

Otto se vyznal, vedl koně s jistotou lesní tmou. Sjeli do odvráceného údolí a zamířili na východ. Po hodině jízdy vyšplhali na další horu. Shromaždiště. Odhadl, že jich je šest. Jeli po hřebeni a znovu dolů. „Tady už je Turkovo,“ sykl nějaký hlas. Dole u říčky čekali další dva jezdci. „Čtyři desítky, stráží je dvanáct.“ Říčním korytem jeli další hodinu. Údolím se ostře rozléhaly podkovy klouzající po kamenech a klení jezdců. Pak vjeli do bučiny na hlubokou podestýlku listí. Napětí povolilo. Vystoupali a znovu se spouštěli. Zastavili asi uprostřed svahu. Všichni sesedli. Nechal oči přivyknout nové tmě. Po chvíli rozeznával, že za bučinou prosvítá volný prostor. Dvě postavy se ztratily vepředu na hlídce. Otto jej našel.

„Čekáme. Uvidíme je zdálky. Chceš jíst?“

„Mám. Ale nemám vodu,“ pocítil, jak má po kořalce v krku, jako by spolykal vědro prachu.

Strčil mu do ruky měch s vodou. „Až je uvidíš, přestaň dýchat, jinak tě ucítí – táhne z tebe strašlivě,“ uchechtl se bratr. Po prvním soustu pocítil zvířecí hlad a nutil se svědomitě žvýkat. Pečlivě oholil celou kost a dlouze pil. Popošel na kraj bučiny. Měl dojem, že před ním se vlní vysočina. Hřbetem ruky zavadil o něco pichlavého. Ulomil si štěteček borovice a vložil za dáseň. Vymočil se a vrátil na místo. Tito nebyl ustrašený, ale vděčně přijal jeho ruku. „Vedou je tři na koních vepředu, tři vzadu a po stranách čtyři pěší pohůnci s karabinami. Ale důležití jsou ti na koních. Půjdeš se mnou na ty vpředu, čelně, na šavli,“ šeptal mu.

V dálce pod nimi problesklo světlo, pak další. V jednom úseku spatřil celého světelného hada pochodní. Koně vedli dolů pěšky. Zaujali pozice. On se s Titem vmáčkł ke kraji cesty do nevysokého mlází, Otto naproti. Vyrazí při prvním výstřelu, který má zlikvidovat předního jezdce s loučí a vzít prvního jezdce na své straně, po něm prvního karabiníka. Musí dát pozor, aby jej neminul – často se schovají mezi zajatce a střílejí pak zezadu.

Karavana už byla slyšet. Zkontroloval obě bambitky pro případ, že je bude přece jen muset použít. Představoval si všechny možné situace na „svém úseku“. Jazykem posunoval štěteček borovice za dásní a drhnul jím zuby, nakonec jej rozžvýkal. Když uviděl první louči a čelo hada, vyplivnul jehličí. Uviděl, že louče jsou vpředu dvě a před nimi jezdec. Cesta tu byla širší, zajatci šli v nepravděpodobném trojstupu. Celý had nebude mít ani dvacet koňských délek.. Podle polohy střelce věděl, že bude mít rozjezd deseti koňských délek. Pokud střelec bude mířit na louči, bude to ta, která je na straně Otty. Ten by měl vzít špici, jemu zůstane „jeho louče“. Karabiník ho bude mít pěkně nasvětleného.... Pohlédl k Ottovi, máchal na něj rukou, kterou ukazoval doprostřed cesty a na svoji hrud'. Takže to pochopil.... Do ohybu cesty, za kterým se skrývali, zůstávalo coby kamenem dohodil. Hladil Tita, ruku měl v rukavici studenou a zpocenou. Třicet, dvacet, tak už.... Výstřel prásknul ostře, moc prachu, pomyslel si, když Tito s ostruhami ve slabinách zabral. Jezdec na špici se zhroutil a jeho kůň splašeně uskočil Titovi do cesty. Tito jej nabral hrudí a odhodil. Louče spadla koni pod nohy, jak ji jezdec spustil z ruky, sklouznul jak lasička s koně a mířil do mlází. Strhnul Tita až na kraj cesty, zablokoval mu únik, cítil, jak jeho koleno narazilo do jezdcovy hlavy a stačil jej praštit jen jílcem šavle. Karabiník zmrtněl na místě, pušku stále na řemeni, obě ruce natažené křečovitě před sebe a louči si osvětloval svoji smrt. Cítil jak bambitka narazila do mužovy hrudi právě v okamžiku, když zmáčkl spoušť. Druhou bambitku použil, když viděl dalšího karabiníka, jak skáče mlázím svahem nahoru. Vrátil se ke „svému“ jezdcovi, tělo leželo bezvládně na cestě. Čekal, jestli se pohne. Nabil znovu obě bambitky. Prsty jej již poslouchaly. Tělo se nehýbalo. Namířil dolu na hlavu a vystřelil. V mlází řval postřelený karabiník. Otočil tam Tita, když řev zmlknul. Muž se šavlí se vracel z mlází. Díky, rázně mu pokývnul.

V šeru mladého rána projížděl podél zástupu. Samé ženy. Některé potlučené. Vyčerpané. Chtěl zamířit k Ottovi, ale něco jej donutilo sestoupit z koně. Byl to mžik, kterým se mihla linka skryté líce. Vrátil se a pátravě přehlížel změř sedících žen. Byly tak vyčerpané, že ani nedávaly najevo žádnou radost, hleděly stranou. Pak zachytil pohled snad šedých očí. Odhrnul lněný šátek i vlasy

z tváře. Dívala se na něj a šeptala mu bezhlasně do očí: „Vem si mě. Vem mě sebou.“

„Je tvoje, jestli chceš.“ Otto stál za ním. „Zasloužil ses.“

„Co teď s nimi?“

„My se vracíme. Jiní se postarají.“ Nožem přerezal pouta a postavil ji před Eliase. „Jed' s ní napřed, doženu tě.“

Zopakoval mu orientační body zpáteční cesty. Vysadil ji do sedla a stoupali bučinou nahoru. Nahoře ji podal chleba a vodu. Skrz stromy pozoroval karavanu. Dala se cestou nazpět. Proč se neraduje? Proč nikdo z osvoboditelů se neradoval?

Vyhoupł se za ní. Cítil pevné a pružné tělo. Mlčeli. Pak ji spadla hlava, musel ji obejmout, aby se mu nesvezla dolů. Jeli dlouho, Otto nikde. A proč všechny zajatkyně zůstaly svázané?, došlo mu, co mu na osvobozené karavaně přišlo podivné. Když už jel údolím, za jehož hřebenem byl dvorec, změnil plán. Vyšplhali na hřeben a jel po něm dál, k osadě Anji. Děvče v náruči se probouzelo a zas usínalo. Anja mu pomohla ji snést na seník, přikryla ji houněmi. „Teď je pro ni spánek to nejlepší. Pak ji nakrmím.“

Musel ji povědět o noční výpravě. Bezmocně rozhodila ruce, když se zeptal, jak se ty ženy dostanou nazpět. Plakala. „Nedostanou, chlapečku. Jednou je z nich zboží a tím už zůstanou.“

„To chceš říct, že je prodají?“

„Některé si nechají, některé prodají.“

„Jako snad i tebe?“

„Já měla štěstí. Nemusela jsem pánovi držet a když jsem požádala, pustil mě.“

„A tvůj syn?“

„Zachar je z lásky, Eliáši,“ celá zrudla.

Nenašel odvahu se zeptat na jeho otce. A ještě víc s ním lomcoval vztek, jak se nechal Ottou zneužít. Ví o tom otec, matka? Jejich syn obchoduje nejen s hovězími kýty! Vyšel ven, z komínka saraje se kouřilo. Vevnitř našel

naskládané dřevěné hranoly různých profilů, trámky vysušované teplým kouřem. Pod přístřeškem fošny. Dívka na seníku stále spala. Co s ní udělá? Bude ji moct nechat tady? Otto se to jistě dozví, ví to možná už teď. Cítil v něm nebezpečí. Když se vracel, uviděl na pěšině přicházejícího Zachara. Tvář měl řezanou, ale s něžnými pomněnkovými očima. Určitě byl o něco mladší. Vysoký, sukovitý, kloubnatá ramena a kloubnaté velké ruce. Jako otec....Ježíši!, máš druhého bratra, osvítilo jej! Ví to i on? A vypadá na tesaře – sledoval, jak se vyvlékl z dřevěné putny na zádech, v které měl zabalené sekyrky a všelijaké železné nástroje, které viděl poprvé. Podali si ruce. Do domu vešli společně.

Práce je dost. Pravda, tady víc než ve městě, tam si drží zakázky mezi sebou Němci a on tam spíše paběrkuje. Tam to jde pomalu. Ale umí všechno. Truhlařit i zdobit. Jen to ukázat! Učil se v Rachivě, ten je celý ve dřevě. Matka ho tam poslala do učení. Anja zrudla a překotně chystala stůl. Takže do učení jej poslal otec...Vybídl jej k seníku, ukázal dívku. Než se vrátili ke stolu, stačil mu zopakovat, jak k dívce přišel.

Stůl byl zcela zaplněn miskami, mísami. Uvědomil si, že je tu snad všechno, co jde sníst. Zachar obřadně uvítal u stolu hosta, vzdal díky Hospodinu, upili uzvar, tak se tedy jmenují svařené křížaly, zapamatoval si. Jedli důkladně a mlčky, když se otevřeli dveře a pomalu vstoupilo děvče. Anja hned vyskočila, odvedla ji umýt. Stála nad ní, držela osušku a stále ji uklidňovala: „Nespěchej koťátko, neboj se, tady jsi mezi svými, jen klid, hned tě nakrmím.“ Ještě ji přičísla vlasy, prohlédla si ji a pak ji starostlivě posadila ke stolu. „Jez pomalu, nespěchej. Nebo ti bude špatně. Jak dlouho jsi nejedla? Jak ti říkají?“

Zvedla k nim oči. Měla velmi přitažlivou tvář s něžnými rysy, v jejíž přítomnosti je člověk vždycky rád a již důvěřuje. Měkká krása, říkal si.

„Olena“. Jedla opravdu pomalu prohlížeje si spolustolovníky. „Děkuji, ještě jednou,“ kývla mu.

„Zdaleka?“ zeptal se Zachar.

„Od Kodymy, to je za Vinicí“.

Zachar vykřikl překvapením. Ano, strašlivá dálka. Z dalšího vypravování usoudil, že lov byl uspořádán tak, aby do sítí dostali vše, co mohli vybrat na levém břehu Dněstru proti proudu, pak jej přejít do Moldovy a tam prodat. Karavana, ve které byla ona, byla totiž jen jednou ze skupin. Poslední skupinka byla odněkud od Kamence. Dohromady jich mohlo být na tři stovky. Vybíraly jen mladé. Lovili Tataři, Moldovani, Turci, naši, pokrčila rameny.

„A to se za celou dobu nenašlo pár lidí, aby jim to zadrželi?“ neudržel se.

„Tam u nás ano, ale všichni odjeli na Síč. Na valnou hromadu.“

„Takže tě někdo čeká? Nebo bude hledat?“

„Bratr,“ kývla znenadání hrdě, „už asi začal“.

„Kde je s ním možné se setkat? Nebo mu dát zprávu?“

Zamyslela se. „V Černovcích. A asi vím u koho.“

„Tak mládenci, přestávka,“ vmísila se rázně Anja. „Ven! Olena se musí dát do pořádku. Pak můžete pokračovat.“

„Chceš ji vzít do Černovců?“ pokračoval venku Zachar.

„Hned zítra. Něco mi říká, že čím dřív, tím lépe pro ni. Otáčkovi není co věřit.“

„Nebude mu to naopak nápadné?“

„Musím to udělat tak, aby byl rád, že odjíždím.“

„Ty se sem nebudeš vracet, že?“

„Mám tam práci, na dlouho.“

„Provedu vás do Černovců. Sami to nezvládnete.“

„Kdyby šlo jen o mě.....takhle tě neodmítnu, naopak. Ale chtělo by to s ní popojet ještě na tuto noc někam na bezpečné místo. Pro jistotu.“

„Vezmu ji na noc k ovcím. Vidiš,“ ukázal mu rukou na protější kopec. „Až vyjedeš sem, uvidíš, jestli máš někoho za sebou. Tamhle se spustíš, pojedíš vlevo, to je tajná stezka na Chust, ale ty se hned první dáš vpravo nahoru až k vidličce. Tam si počkej ještě jednou. Vlevo to jde jen po svých strmě nahoru, koně musíš vést, ale samý kámen, žádné stopy. Vpravo to jde kolem celého kopce mírně až na vrchol, ale ten, kdo je nahoře, vidí ty dole.“

„Tak už můžete sokolíci,“ ozvala se z otevřených dveří Anja. Olena prokoukla, tvářila se rozpačitě a už zase s omluvným úsměvem jedla. Oznámili, co dohodli. Olena vděčně pohlédla na Zachara – koneckonců jsi byl jedním z té bandy, chlapečku, uvědomil si. Dohodl poslední detaily. On vyzval Anju k rozloučení ven.

Objal ji. „Našel jsem dobrého bratra, nebo se mi to zdá?“ šeptal ji do ucha. Ztuhla.

„On to ví?“

„Ode mě ne....“

„Děkuji ti za všechno.“

Sevřela ho, až se jí kulatá prsa vzedmula nahoru.

Po cestě ke dvoru přemýšlel, jak neranit matku. Jaké to musí být, když matka žije pod jednou střechou s grázlem, co je její syn? Otec to pravděpodobně tuší. V každém případě bude mít Stas dnes v noci pernou službu. Uviděl ho na louce za dvorcem. Pomáhal otci opravovat výběh. Stas šel v ústrety, otec stál, spuštěné ruce a sledoval jej. Bratr se zatím neukázal. Stas připraví vše k odjezdu na zítra ráno. Jedou do Chustu. Jakmile uvidí bratra, hned přijde. Zatvářil se udiveně, že má sledovat každý krok bratra od teď celou noc, ale přesvědčivě kývl – má k tomu i spojence. Zadoufal, že se po cestě nepoperou se Zacharem o Olenu. Došel k otci. Počkal, až bude Stas z doslechu.

Hleděl mu zpříma do očí: „Nejenom hovězí kýta, otče! I jemné ženské masíčko ho zajímá.“ Otcí spadla ramena a dlaně mírně nastavil nebi. Potřásl hlavou.

„Zítra odjíždím“.

Otcovy oči se vyprázdnily, svěsil hlavu.

Přistoupil k němu. Objal jej. „Dej pozor na matku. I na sebe.“ Teď teprve otec objal i jeho. Teď ho stisknul.

Opětoval stisk. „Zachar je dobrý, tati,“ zamumlal mu do vlasů, popadaje dech.

„Děkuju ti, Eliasi, děkuji,“ vyrazil ze sebe po chvíli šeptem jeho otec, jako ve zpovědnici.

Musel se mu vyvléknout. Když vstupoval zadními vraty do dvorce, otec pořád ještě stál s dlaněmi k nebi a sklopenou hlavou. Jak ty budeš stát za pětadvacet let?

Matka k němu už spěchala protějššími vraty stodoly. Musela je vidět z okna.

„Všechno v pořádku, Eliasi? Celou noc jsem nespala,“ přitiskla se k němu.

„Byl jsi u Anji?,“ přičichla k němu ještě jednou.

„Byl jsem se s ní rozloučit.“

„Zachara jsi také viděl?“

„Viděl“

„Líbil se ti?“

„Vypadá jako můj bratr, mami. Ten lepší...“.

Upravovala mu límec, prohlížela zarostlou tvář, počítala očima každý fous. Takže to věděla. Vrátil ji ten pečlivý pohled.

„Bude z tebe skvělý manžel.“

„Ty jsi skvělá manželka.“

„Zítřa?“

„Zítřa.“ Vytočil ji poklonu, vzal kolem pasu a vykročili přes dvůr. Smíchem mu děkovala. Takhle to bylo nejlepší.

Večeře byla slavnostní. Otto dorazil až po začátku. Byl podnapilý. Rosemarie byla zlostná, chlapci si špitali.

„Slavíme slavný návrat našeho seminaristy? Nebo snad odjezd?“ pochechtával se Otto

„Ne, dneska připijíme na udatné rytíře svatého kříže“ pustil se do toho.

„Já vůbec nejsem proti. Nalévejte.“

Otec vstal, přešel ke komodě, vzal láhev z černého skla a nalil celý pohárek. „Jen pro muže,“ podával na vysvětlenou Ottovi sklenku. „Eliasi?“ zeptal se gestem, zda také nalít.

„Vy dva jste svoji mužnost zkoušeli už včera. Stačí, dělat z tohoto domu krčmu!“ zasáhla přísně matka. Dolila víno a otec pozvedl pohár. Otto se proměnil v soudek střelného prachu, kterému se krátí zápalná šňůra. Vytřeštil oči na otce a spotřebovával poslední zbytek vzduchu, který mu zůstal do dalšího nádechu, který ale křeč nedovolovala. On vzpomínal, jak jim sám tvůrce kořalky vysvětloval, že nejde o samotnou sílu kořalky, ale o účinek té jedné bylinky mezi mnoha jinými, které tvoří tu báječnou chuť, jež ze všech ostatních způsobuje to ochrnutí dýchání a pak proniká jako jed celým tělem. Celá filozofie tohoto nápoje, říkal zálibně, je založena na poznání, že člověk objeví krásu světa až dotykem se smrtí. Jeník byl tehdy unesen. Zkoušeli kořalku v rozkošných malých pohárcích, kam se vešla nevelká jahoda. To jen včera si potřeboval vypálit duši. Nikdy ale neviděl vypít najednou takovou koňskou dávku. Ottova tvář znachověla do temné barvy, z tváří se lil pot na promočený límec, vlasy zplihly. Nalil celou sklenici vody a již se chystal Ottovi na pomoc, když ten konečně nabral chrčivě dech. Vypotácel se z místnosti a zaslechli, jak se dáví. Matka upřeně hleděla na otce. Jeho modré oči zůstaly klidné. Otto se vrátil a obrátil do sebe celý pohár vína. Odporně páchnul. Otec ukázal láhev. „Přídavek? My jsme včera došli k číslu tři...“

Otto jej propaloval pohledem, chtěl něco říct, ale jen zasípal, takže ukázal na pohárek – ještě. Matka se zlostně utrhla: „Otto, když už chceš hrát před dětmi tyhle hry, alespoň dýchej!“

Otto se nedůvěřivě podíval na matku. Sípavě se nadechl a obrátil do sebe druhý pohárek v očekávání smrti. Rosemarie si náhle odsedla, pak vyštěkla na chlapce a rychle je vytlačila z jídelny. Ted' dolehl zápach moči až k Eliasovy. Matka rozčileně vyskočila ze židle a těkala z otce na něj. Pak nad nimi mávla rukou a opustila místnost. Otec dolil třetí pohárek a postavil jej před Ottu. Už o sobě nevěděl, tvář rozplizlou o hřbet ruky na hraně stolu chrčivě spal.

„Kolik stojí otrokyně?“, zeptal se on.

„Čtyři zlatky, mladá a krásná i šest,“ odpověděl mu otec.

Vysázel před pohárek pět zlatých. Méně než za koně.

Otec přivolal sluhu. „Dejte ho ke kravám na slámu.“

Lehce mu stiskl paži, když kolem něj prošel nahoru.

Usínal těžko. Před svítáním jej probudil Stas.

„Bratr se probudil, přišel za děvečkou. Chtěl po ní suché oblečení a houni. Zase spí. Chtěl vědět, kde spí nějaké děvče, co mělo přijet s tebou. Ale dostal z ní, že jedeme na Chust,“ provinile šeptal.

„Rozřezej houni u sebe v pokoji a přibal ji sebou. Vezmi svoje věci a vyved koně před zadní bránu. Hned jsem tam.“

Oblékl se, ověsil vaky, ve spíži našel ještě dva s jídlem připravené matkou. Dotrmácel se ke koním. Jestlipak bratr už slyší, že odjíždějí? Připravil si koně? Karabinu? Ano, zbývá mu jen karabina – na dva si sám netroufne. Nebo ostatní už čekají tady někde jen na něj?

Anja čekala ve dveřích. Ne nikdo tu nebyl.

„Kdyby nás někdo hledal, třeba bratr, jsme na cestě do Chustu – Olena tam má příbuzného.“ Pohládl ji po ruce. Pustili se cestou dolů. Vidličku našli. Čekali, v mrazivém vzduchu slyšeli každý šelest, kapky padající se stromů. Jeli za nimi! Tam někde na protějším svahu! Ukazoval Stasovi dva prsty, tři. Stas kývnul na tři. Sesedli z koní, ovázali jim kopyta houní a prudkým kamenným srázem šplhali vzhůru. Dorazili k ovčinci, houně odvázáli. Stas je převázal a připevnil k sedlu – co kdyby, pokrčil rameny. Zachar přispěchal s Olenou – nikoho neviděli, alespoň doted. Přinejmenším mají dobrý náskok. Dal mu Tita, byl jistější a nevěděl, jaký je Zachar jezdec. Vzal k sobě Olenu, budou se střídat, aby šetřili koně. Viděl zezadu, že Zachar žádný zvláštní jezdec není, klátil se podivně v sedle, ale cestu dolů zvládnul. Z dalšího hřebenu nikoho neviděli, žádný pohyb. Zachar je vedl bez zaváhání. Jeli mlčky. Na zádech cítil Olenina ňadra.

Zastavili teprve před polednem, aby pojedli. Ty tři určitě setřásli. Je tu malá možnost, že by druhá půlka bandy na ně čekala na trase do Černovců. Stas si drbal hlavu, když si vzpomněl, jak vybreptal cíl jejich cesty. Cítil se ponížen, že on z něj udělal falešnou sojku. Nesmějí zapomenout, že banda má svoje oči – lépe se vyhnout každému člověku. Druhým nosičem Oleny určil Stase, ano lepší bude,

když ho bude mít na očích, dokud je světlo. Zachar byl přesvědčen, že mohou jet až do noci. Zítra se kolem poledního dostanou k řece, Zachar dohodne převoz a vrátí se pro ně. V podvečer proklouznou do města.

Do noci nejeli. Za tmy dojeli k prázdnému ovčinci a on rozhodl, že přenocují. Zachar musel trpět od tak dlouhé jízdy. Nevzpíral se. První hlídku si vzal Stas, druhou bude mít on. Zachara nechají spát, je pro ně nejdůležitější. Oheň nerozdělali, ohřejí se až ve městě. Druhý den už kraj ožil. Slyšeli povozy v údolí, klapot hamru. Postupovali pomaleji. Zachar měl zadek určitě rozbitý, měnil posed, přenášel váhu, odlehčoval se v třmenech. Posadil za něj Olenu, aby jej povzbudila na duchu. Stas se ušklíbal a naznačoval mu – vidí ty dva?...Také se mu zdálo. Konečně dojeli na dohled cesty, která vedla k řece a mířila k velkému převozu. Asi míli proti proudu byl převoz, co používají pašeráci. Stas se Zacharem vyrazili dojednat podmínky. Zlatku odmítli, ale vzali sebou hodně drobných mincí. Zachar zůstane poblíž místa, aby mohl sledovat, zda podmínky budou dodrženy... Stas se pro ně vrátí.

Pohodlně se usadil a vybídl ji: „Povídej o bratrovi“. Rukama si objímala kolena, tvář se ji rozjasnila. Bratr je starší než ona, ke třiceti. Je to její nevlastní bratr, vysvětlovala ten drobný nesoulad mezi jejich věkem. Má jinou matku, ale ta už nežije, také Slovanka. Naším otcem je Tatar, ale ten už asi také nežije. Zarděla se. Jsem z poloviny Tatarka. Vidiš? Ukazovala mu štíhlé ruce s dlouhými prsty, vyhrnula sukni a jela po dlouhém štíhlém lýtku. Pak vyskočila na nohy, a ukazovala, jak jsou v lýtkách lehce vybočené – to jsou tatarské nohy. Slovanky je mají silnější. Bratr je má podobné, ale silnější a křivé. Možná je vyšší než on, ale celkově silný, svalnatý. A svaly má tuhé a krátké, ne jako ty. Bratrovi říkají Sabadar. Můj otec nikdy Slovany nezabíjel, říkal, že je třeba s nimi žít, ne je zabíjet. Že není důležité, kdo je kdo, ale jak žije. I naše vesnice je smíšená. Ti, kdo se k nám stěhují odsud, chtějí vlastní půdu, kterou tady nemají. Takoví se Tatarů bojí. Všech.

„A co ty? Chtěli tě prodat?“

„To chce buď někdo z Krymu, nebo Stambulu. Nebo odsud.“

„A co by udělal bratr, kdyby byl doma a oni přišli?“

„Pobil by je.“

„Kdy ještě pobíjí Tatary?“

„Když přijdou rabovat.“

„Kam chodíš do kostela?“

„Do Kodymy“.

„Kostel Tatarům nevadí?“

„Ne.“

„Kodyma je tatarská?“

„Tam jsou všichni. Míchance, Rusi, Židé, Tataři, Moldovani. Je to stejné, jako u nás.“

„Daně bratr platí chánovi?“

„Ano, chánovi.“

„Hodně?“

„Říká, že to není víc, než chce polské panstvo.“

„A když chce víc?“

„Vyžene je.“

„Chána se nebojí?“

„Bratr říká, že tihle výběrčí živí spíše sebe než chána.“

„Víš, jak se jmenuje země, v které žiješ?“

„Moje vesnice se jmenuje Majdanivka“

„Komu patří? Komu patří Kodyma? Krymu?“

„Nikomu. Musí?“

Měl pocit, že něco objevil. Jen nevěděl co. Chce vidět Sabadara co nejdřív. Vytáhnul mapu. Našel Černovce. Jel prstem po toku Dněstru. Opřela se mu bezstarostně o rameno a dívala se s ním. Hledám Kodymu. Vidíš, odtud jsme vyšli, teď jsme někde tady. Tady je Vinice, vykřikla. To je od nás tři dny. A ke Dněstru to máme půl dne. Balta! Ta už je blízko. Ale proč tu není Kodyma, je stejně velká!

„Bratr má vojsko?“

„Je plukovník“.

„Velké vojsko?“

„Pět setnin,“ odpověděla pyšně.

Stas se vrátil i s Titem. Zacharovi by teď překážel. Všechno vypadá dobře. Převozník pojede až s nimi, do té doby nikdo. Nikdo se nevyptával po žádných jezdcích. Když to vezmou rovnou přes cestu a protější kopec, dostanou se k převozu, aniž by je někdo na cestě viděl.

Olena se bez pomoci vyšvihla na Tita. Zatočila jej dokola. Moc dobrý koník, mlaskla. V tom zazněl výstřel. Někde poblíž, proti proudu. Ztuhli. Pak ještě dva. Další tři! Ticho. U Zachara byli mžikem. Všechno v pořádku. Velký vor čekal v podvečerním šeru u břehu. Zachar došel pro převozníka. Vyšli z lesa na břeh, vyvedli koně na vor. Zachar se postavil na příď k jednomu dlouhému veslu, Stas ke druhému. Převozník pokynul, obě vesla zabrala. Vypluli. Převozník nasadil dlouhé veslo na zádi a zkušeně s ním zarejdoval. Už měli druhý břeh na dosah, když do levého boku něco narazilo. Kmen? Proud jej teď tlačil k boku voru. Zahlédl pohyb. Ruka! Popošel k boku, ruku se mu podařilo zachytit až pod loktem a vši silou táhnul. Na palubu vytáhl mladého muže zcela ochrnutého chladem. Oleno! Strhali z něj ztěžklý oděv. Hodil ji zbytky houní od Stase, aby jej pořádně vydrhla. Připravil ještě vlastní houni a kožich. Vor přirazil. On propátrával protější břeh, ale už jej nedohlédl. Převozníkovi doplatili ještě za pasažéra navíc i s přídavkem za to, že se už nevrátí na druhý břeh. Mávl rukou – dnes se už nikdo přes řeku nedostane, i velký přívoz skončil. Stas se Zacharem na břehu drželi mezi sebou postavu v kožichu a pokoušeli se muže rozchodit. On přinesl láhev matčiny kořalky. Mladík nebyl schopný rozevřít zaťaté zuby. Položili jej na houni, Olena poslechla a muže zalehla. Stas mu hrubě prstem roztáhl koutek úst a do té kožené kapsy tenkým čůrkem vléval kořalku v naději, že si najde cestu. Mladík se rozkašlal a křeč konečně povolila. Znovu jej postavili, až byl s to vrávoravě chodit. Elias mu kolem pasu uvázal řemen a druhý konec připevnil k sedlu Tita. Olena na Titovi se rozjela, Zachar muže přidržoval. Za nimi

on a Stas. Když mladíkova chůze získala na jistotě, Olena pobídla Tita k lehkému klusu. Než přijeli k přístavišti velkého přívozu, mladík dal rukou znamení, že je v pořádku. Dooblékl jej do svého a posadil za sebe na Marga, Zachar dostal za odměnu místo za Olenou. Dojeli zvolna kolonu, která se přepravila posledním velkým přívozem a s ní vklouzli do města. Ubytovali se se všemi ostatními ve velkém zájezdním dvoře hned za městskou bránou. Zachar dohlédl na ubytování Oleny s dalšími ženami, Stas se postaral o koně. On s mladíkem vzali zavděk parní i horkou lázní. Ještě než se k nim připojili Zachar se Stasem, znal jeho příběh.

Orlikova rodina sloužila bratru moldovského knížete. On sám se svoji sestrou vyrůstali společně s jeho dcerou. V deseti letech byli odesláni na vychování na uherský dvůr a zůstali tam celých sedm let, i přesto, že kníže dal svého bratra zavraždit. A teď kníže chystá svoji dceru pro sultána a její sestřenka i společnice, tedy Orlikova sestra, má být součástí svatebního daru. Když se to dozvěděl, vydal se tajně do Budína v naději, že tam najde podporu nebo i pomoc pro princeznu a svoji sestru. Jenomže v Sedmihradsku narazil na podivné lidi, kteří chtěli znát víc informací, než považoval za nutné jim dát a skončilo to divokou honičkou, kdy mu už nic jiného nezbývalo než vzdát cestu do Uher a dát se až k Dněstru. Připadal si jak lovná zvěř. Orlik byl krásný mladík s černou hřívou vlasů, jiskrnýma očima, velmi jemné modelace tváře a vybrané mluvy. Vypadal velmi mladě, ale věkem si byli rovni. Líbil se mu.

“Z mých zkušeností se mi nezdá, že by diplomacie mohla zabrat během dvou měsíců v již rozhodnuté věci, takže bych se spolehnul na jinou cestu. Rád bych ti pomohl, ale teď ti to nemohu ani přislíbit. Snad během několika příštích dnů v Černovcích.“

„Abych pravdu řekl, už když jsem měnil směr k Dněstru, napadlo mě, že právě tady bych mohl najít spojení.“

„To jsi našel. Shodou okolností jsme také utíkali před divnými lidmi. A možná před těmi samými. Teď jde jen o to, jestli se pro tebe ukážeme jako ti praví.“

„A co sem přivádí tebe? Před časem jsem rozmlouval s jedním francouzským cestovatelem. Neustále se divil, kam se to dostal, byť si sám tu cestu naplánoval – ale to asi nebude tvůj případ...“

„Řekněmež, že jsem tu na obchodní rozvědce a zatím se přesvědčuji, že kupčit se dá se vším, tady jako všude jinde. Pochopitelně se divím. Ale i v blátě lze najít skutečné perly. Ty sbírám rád,“ lehce se mu odkryl a s potěšením zaznamenal zájem, jaký mu přejel tváří.

To už přišli Stas se Zacharem a lázeň zakončili družnou zábavou. Požádal Stase, aby vyzvěděl, kde se dají zítra ráno koupit koně, opravdu dobré, stejně jako slušné oblečení pro Orlika a Olenu. Zachar přisvědčil, že po té dnešní zvláchnující lázni může zítra pokračovat v cestě. Byl na jeho houževnatost hrdý. Pravá saská krev se nezapře, říkal si.

Po večeři s Olenou se rychle rozešli a spal tvrdě.

Ráno před snídaní vyjeli se Stasem a Orlikem na statek za městem. Koupili dva koníky z místního chovu, nízké, vytrvalé, a dva, zřejmě pašované, s arabskou krví. Ve městě pak zašli s Olenou a Orlikem k Židovi. Čekal, že Orlik si vybere turecký střih, ale překvapil jej volbou rejterského oblečení s vysokými botami a krátkým kožíškem. Na Oleně si dali oba záležet – oblékli ji podobně jako Orlika, jen navíc přikoupili širokou suknici, kterou ji obepnuli přes kamaše. Na hlavu posadili kulatou nízkou čepici z lišky. Vypadala jako dcera plukovníka, tím nakonec přemluvil její rozpaky. K šavli pak přece jen dokoupili dvě karabiny, když si on připomněl, jak bezbranný se cítil jen s bambitkami. Když před polednem vyjížděli z města, byl naplněn sebevědomím: čtyři šavle, dvě karabiny, bambitky – to je na cestě nezanedbatelná síla. Však se také už převlékl do svého a oblek od matky měl teď Zachar. Vypadal v něm velmi měšťansky.

NOVÝ SVĚT

Dobrou náladu jim nekazily ani husté chumelenice, pokrývající Bukovinu ztěžklou bílou duchnou. Olena se Zacharem vpředu jim prorážela cestu štěstím, které rozdávala svoji tváří všem, které míjeli nebo potkávali. Opláceli jim úsměvy i hlasitými pozdravy s přáním dobré cesty. Před Černovcemi vyrazil Stas napřed, aby zjistil, kde by měli bez zbytečného vyptávání najít Vakulu - tak si Olena vybavila jméno, které Sabadar často vyslovoval. Vypravoval Orlikovi její příběh a co musela vydržet na té stamílové pouti do otroctví. A teď – po čtyřech dnech působí sama jako pohár živé vody! Musí být velmi silná.

Do města projeli s hlasitým ohohó!, kterým stráže doprovodili pohled na usmívající se Olenu rozkročmo se nesoucí na hřbetě pěkného koně se suknicí vyhrnutou až ke kolenům. Stas je dovedl až k hostinci, kde se měli ubytovat a kam jim Vakula dá zprávu. Pohlédl na Orlika – i ten spokojeně kývl. Porozumění mezi nimi zas o něco vzrostlo.

Zprávu dostali, až když se už chtěli rozejít od večere. Drobného chlapíka si Stas všiml, hned jak vešel. On si zase všiml, že chlapík se nejprve posadil na vzdálenou lavici a dříve, než pohledem vyzval Stase k sobě, prohlédl si je jednoho po druhém. Se Stasem hovořili krátce.

Místem setkání má být osamocená zastava asi čtyři hodiny jízdy klusem. Obávat se nemusí, budou mít tichý doprovod. Cesta není složitá, ujistil Stas. Zůstali sedět s Orlikem, ostatním zavelel na lože. Nevěděl, jestli se zítra setká se Sabadarem. Nedivil by se, kdyby se jednalo jen o první košť – jako když se zkouší sud s mladým vínem, také se hned nenarazí. Ale něco mu říká, že to bude přímo Sabadar. Takže seznamuje Orlika s prvním krokem plánu: chce se Sabadarem až dolů k Dněstru; poznat skutečnost a možnosti; podle nich sestavit společně s Orlikem plán a získat pro něj Sabadara nebo, v horším případě, lidi, které by si sami vybrali; věří, že z pěti set mužů si vyberou. V každém případě nechce

Sabadara hned seznamovat s Orlikovou záležitostí, i když chápe jeho přirozenou netrpělivost.

„Asi tě překvapím, ale tvůj plán považuji pro sebe teď už za jediný možný. I volba místa je dobrá. Byli bychom blízko místa, kde sestra s princeznou zřejmě budou opouštět Moldovu.“ Přitukli si, když se objevil podomácky oblečený Zachar. Musel mu pokynout, aby přisedl.

„Eliasi, ty asi po zítřku budeš pokračovat dál?“

Pokývl na souhlas.

„S Olenou?“

„Ano, je to naše šťastná hvězda. Nebo ne?“

„Chtěl bych s tebou,“ hleděly na něj otcovy modré oči.

„A co matka?“

Úporné otcovy oči.

„Jdi spát!“

„Ty jej máš rád,“ spíše se ujišťoval, než ptal Orlik.

„Jako svého rodného bratra.“

Rozloučili se. Nakouknul do pokojíku Zachara. „Se šavlí se asi milovat nebudeš, ale mohl by z tebe být dobrý střelec.“

„To taky jsem!“

„Lovec a střelec je rozdíl. Zkoušej karabinu za jízdy. Sundat, nabít, zamířit. Nabíjení za jízdy, pořád dokola. Co nejrychleji. A napiš matce dopis, teď hned. Ráno si pro něj přijdu.“

Sám napsal dva dopisy:

Černovcy, 1. března L.P.1599. Směřuji na jihovýchod. Místo zatím není zakresleno na mapě. Předpokládaný objem zboží: 500.

Drahý otče,

Zachar se mnou ještě zůstane. Oba jsme v pořádku. Dohlédni prosím na Anju. Polibek matce.

Ráno vzal lístek od Zachara. Našel ve shluku na sebe bizarně nalepených roubených domů ty správné dveře vedoucí k Mošemu Kantorovi. Doplnil si

zásobu o 50 zlatek. Požádal o odeslání meldungu na odpovídající adresu. Zeptal se na možnost spolehlivě doručit otci na Dívčí kámen u Frauenbachu dvacet zlatých spolu se dvěma dopisy. Spokojen zlehka nadhodil, na které spolehlivé partnery by se mohl obrátit po cestě po levém břehu Dněstru k moři. Zapamatovat si to jediné místo bylo snadné. Další by Moše mohl jmenovat, ovšem jen pro případ tísně a nevelkých částek a v žádném případě by to Elias nemohl od něho považovat za doporučení. Pokud by netrval na levém břehu, jistě by mohl doporučit Eliezera v Belgorodu, což je ovšem pravý břeh, ale zato solidní podnik... Když odcházel, ještě mu v uších ševalilo.

Vyrazili vinickou bránou rušnou cestou. Pozoroval kostrbatou jízdu Zachara před sebou a přemýšlel, jak mu poradit, aniž by se jej dotknul a v očích ostatních nesnížil. Když se ruch na cestě zklidnil, už to nevydržel, popojel a poprosil Olenu, aby se konečně slitovala nad Zacharem a názorně mu vysvětlila, jak alespoň zmírnit to utrpení, jaké musí takovou jízdou zakoušet. Že se Olena smála, očekával, ale mile jej překvapil smích i od Zachara. Sláva Bohu, suchar to není!. Měli o zábavu postaráno, zejména oni tři vzadu. Olena bez rozpaků ukazovala na sobě rukama tlačícíma si bedra vpřed ten klouzavý pohyb v sedle po vnitřní straně stehen a ladně pronášela záda. Stas se smál a bolestně hekal, když Zachar poctivě, ale o to více groteskně imitoval Olenu. Postřehl, že Orlik ze smíchu posmutněl. Když pak Stas popojel vpřed, protože se blížilo místo odbočky, přitočil se k němu:

„Považoval bys za zákeřnost, kdybych se tě zeptal, o které dívce bys mně mohl vyprávět první – o sestře nebo o princezně?“

Odpověděl mu tiše: „Je to zákeřnost!“

„Můj dobrý přítel, jinak filozof, mi říká platonik. Podléhám zábleskům intuice. Dovede být i zákeřná. Od té doby, co miluji, vypukají ve mně celé ohňostroje takových záblesků. Tvá odpověď dává víc, než vypravování...“ S posledními slovy se všimnul dvou opodál stojících jezdců a pokývl Orlkovi hlavou do strany tím směrem. Stas málem přejel odbočku na cestu zapadanou sněhem. Jen při pohledu do dálky byly znát kontury jejího mělkého reliéfu.

Zabočili, jezdci daleko před nimi stočili koně a stali se jejich předvojem. Šedá clona nebe se roztrhala, nebe zvýšilo svoji klenbu o modř a slunce chvílemi ozařovalo zvlněnou krajinu bodavým třpytem sněhu. Musel si rozepnout kožich. Vepředu výskla Olena o jaru a za ním se po dlouhém čase zase ozval Stas se svoji halekačkou. Jeli nekonečně rovně na jihovýchod mezi roztroušenými háji a malými lesíky a on si uvědomil, jak rozprostrané je tu nebe. Ani na moři nezažil takový pocit. Všiml si, že teď kopírují jejich pohyb po cestě ještě další dva jezdci po obou stranách. Na vzdálené vlně se proti nim objevil ještě jeden a zamířil jim naproti. Zanedlouho už viděli, jak se řítí, odhazuje kusy rozměklého sněhu. Zastavil prudce před nimi. Tito strnul na místě. Olena prudce vykřikla, svezla se dolu a běžela k jezdci. Sabadar.

Měla pravdu, byl vysoký, mohutný, s vysokými vysedlými lícními kostmi a černýma očima, černým knírem, pod krátkým rozhaleným kožíškem halena nedbale splývající přes šarovary, nad vyholenými skráněmi lehce nakřivo posazená jehněčí čapka, v pochvě turecká šavle s dolu se rozšiřující čepelí. Všechny s Olenou beze slova obešel a stiskl krátce ruku. Pohled byl stejný – krátký a pevný. Pomohl Oleně do sedla, jedním skokem byl v sedle: „Laskavo prosimo!“ byla jeho první slova. Bystrým klusem dojeli k zastavě, čtvercové roubené pevnosti s věžemi v rozích – od brány k věži dobrých patnáct koňských délek, odhadoval - a budovami po třech stranách. Všiml si stráže na jedné z věží, do rozlehlého nádvoří s nimi vjeli jen ti dva, co je očekávali, ostatní se zřejmě rozptýlili v okolí zastavy. Ti dva zřejmě měli na starosti jejich koně, odvedli je do zastřešeného stání, kde již odpočíval tucet koní. Takže Sabadar cestuje asi s dvacítkou mužů, počítal. Před vchodem do centrálního domu je uvítal zřejmě majitel, dovedl je k bočnímu vchodu, otevřel nízká masivní dvířka a vybídl vstoupit. Byla to velká sednice s jedním stolem uprostřed a šesti jednoduchými dřevěnými lůžky po obvodu. Podlaha pod nimi posetá sušeným pelyňkem, rozezna i vůni máty. Složili si věci a vrátili se ven k hospodáři. Ted' zahlédl i velký rošt s beranem na ohni. V předsínce se mohli umýt, vedle zarovnané plátěné osušky. Dobrý zvyk, řekl si. Se skloněnou hlavou musel projít do rozlehlé

vyhřáté jizby s pecí a tlustou vrstvou nastlané slámy. Kolem celé jizby lavice, a stoly uspořádané k sobě pro velkou společnost, celé zaplněné přetékajícími mísami, miskami, poháry, lahvemi, džbány. Za stoly už postávali Sabadarovi muži. Jen v halenách, pestrých šarovarech, většina s vyholenými lebkami zakončenými jen dlouhým chocholem, dvě tváře s tatarskými rysy a mohutnou kšticí. Přistoupil k nim doširoka se usmívající muž a ujal se protokolu. Jeho posadil po pravici Sabadara, vedle něho Orlika, Zachara umístil hned za Olenu nalevo od ústředního Sabadara, sám zaujal pozici na rohu čelné strany a vedle na počátek boční řady posadil Stase. Zbytek míst obsadili chocholáči, přičemž, jak pochopil později – čím více zásluh, tím blíže veliteli. Pak se ujal role ceremoniáře. Bylo zřejmé, že mluví rád, mazlil se se slovy, kroužil obraty, řeč měl sestavenou tak, aby popsal, proč jsou tady, vzdal poctu vzácným hostům, ocenil, že jim vrací Olenu ještě krásnější, než ji viděli naposled na počátku roku, a představil po jménech každého muže. Všiml si, že před každé jméno přidával oslovení pan. Když se blížil ke konci té obřadné a přitom citově podbarvené promluvy, uvědomil si, že bude řada i na něm, či vlastně na nich, hostech, aby se představili. Pohledem uvědomil Stase o jeho úkolu. Nebyl o nic horší.

Když skončili, ujal se Sabadar role stolníka na své straně a každému nalil kořalku do kalíšku, to samé proběhlo i v obou dalších řadách. Sabadar povstal a pronesl velmi stručně: na naše drahé hosty, na návrat mé Oleny, všichni povstali a zvrhli kalíšky do hrdel. V tu samou chvíli se otevřely dveře z vedlejší kuchyně a jedna po druhé se do jizby nahrnulo snad osm dívek s mísami kouřícího se jídla, rozdávaly je a současně nalévaly víno, dolévaly kořalku, vodu, uzvar. Nastal čas jídla – přes dvacet čelistí se staralo o poctivý zvuk oslavy darů země. Pokusil se o lehký hovor se Sabadarem – názvy jídel, chuť neznámého koření, původ vína. Ochotně mu vysvětloval, předával dotazy ostatním, když nevěděl. On nechápal, jak se na takové samotě ocitlo na samém konci zimy, když už spíše zívají prázdnotou, tolik možného jídla. A odkud sem spadlo tolik děvčat? Smál se – pro opravdové přátele je nutné se dobře postarat, ale odpovědi se nenamáhal. Pozornost si vyžádal muž z druhého konce stolu. Pronášel stoje přípitek,

v patřičně srdečné až vroucí formě. Opět všichni povstali a hrkli do sebe obsah kalíšku. Tak dostala hostina pevný řád – od přípitku k přípitku a on pochopil, že i na něj přijde řada. Jen se začal obávat, zda při počtu stolujících ještě bude při vědomí. Dívky opět vešly, dolévaly, nestydíce se za poprsí pěkně poodhalená při předklonech a nevyhýbající se letmým tělesným dotekům. Pohlédl směrem ke Stasovi, který se tam v žertu dožadoval ještě jedné sklenice a přitom se teatrálně otíral o nataženou paži dozadu k dívčí hrudi. I Sabadar se smál a na jeho poznámku o mlsném kocourovi odpověděl, že dnes může mlsat také. „Ale teď mi řekni, jak to bylo s Olenou,“ vybídnul ho bez přechodu.

Po pár větách si uvědomil, že naslouchá nejen Sabadar, pak už musel zvýšit hlas, aby slyšeli i ti nejdále, kteří se natahoval a tlačili blíže k němu. Pečlivě vyličil přípravu přepadení, výběr místa – určitě to nebylo poprvé. A bez výmluv i vlastní naivitu i moment, kdy si to uvědomil a jak teprve teď vidí, že díky Oleně si asi zachránil krk, protože kdyby trval na osvobození všech, zbavili by se ho na místě a ani Olena by tu teď nebyla s nimi. Doted' cítí takový vztek, že dostat se mu někdo takový do rukou..... vypálí ho jako hnisavou ránu. Rozhlédl se po ostatních a omluvil se těm, kteří ztratili svého blízkého. „Ne, od nás to byla jen tři děvčata. Ty dvě byly v jiné skupině. Vybírali si. Z celé třicítky vzali jen tři! Obyčejně vezmou všechno, co má sukni a je schopné rodit nebo, co má kalhoty a je schopné dlouho makat, nebo zabíjet. Tentokrát si vybírali.“ Najednou mu bylo, jako když ho řízne ledem. Už to ví! Chytil Orlika za ruku.

„Ty už máš asi leccos za sebou,“ chtěl pokračovat Sabadar, ale vybídl ho ven za nimi.

„Už mi to došlo!: vybírali svatební dar pro sultána – knížecí dcerka se bude vdávat. A Olenu zřejmě vybrali budoucí sultánku, či sultána, Orlika – proto musela projít takovou dálku“. Orlikovi nezbývalo, než říct Sabadarovi o chystané svatbě.

„Není čas Sabadare na vzájemné oťukávání, i když tomu rozumím. Je čas konat a tuhle svatbu jim pěkně osladit. Plán připravíme,“ pokračoval, když viděl, že Sabadar to vzal vážně, „Orlik zabezpečí informace a lidi v Moldově, vybereme

lidi a nacvičíme s nimi každý krok, když bude třeba, sáhnu do měšce. Tohle jim nesmí projít a musí vědět, že nastávají nové časy!“

„Takže zítra vyrazíme?“ byla odpověď Sabadara a nabídl jim ke stisku obě ruce.

„Ale zatím to necháme jen mezi námi,“ dodal, když se vraceli dovnitř.

Ve dveřích se k němu Sabadar otočil: „Po cestě mi vysvětlíš ty nové časy.“

„Rád. Ty nezáleží jen na mně,“ vyhrknul bezděčně, ale přitom myslel na to, co ve svém líčení pominul: proč právě z celé té skupiny zajatkyň Olena? Znovu si vybavil tu obrysovou linku její líce schované v ranním šeru pod špinavým šálem – jak zasvitla, jak se mu v mžiku vpálila do očí a přinutila jej se k ní vrátit. On ji přece nevybral, byla mu ukázána, dostal znamení!

Stas už dokončoval příběh jejich útěku ze Sedmihradska. Mile jej překvapilo, jak vysoce ocenil zásluhu Zachara, jak je bezpečně provedl horskou kalvárií až k Dněstru – bez něj by se zdravou kůží nevyvázli. Ještě více jej překvapil sám Zachar, když povstal a sjednal si ticho pro přípitek. Začal tak tiše, že všichni div nedýchali.

“Sluší se, aby také někdo promluvil za hosty. Já neumím mluvit tak pěkně. Jsem také špatný, velmi špatný jezdec. Se šavlí nespím. Ale je třeba uvést na pravou míru jednu věc, snad za nás všechny, hosty: ve skutečnosti nás těmi horami provedla Olena, svítila nám na cestu, nadnášela nás...”

„...polévala živou vodou,“ vpadl souhlasně do řeči Orlik,

„...byla naším andě....“ chtěl pokračovat, ale Olena mu položila prst na rty, objala jej a dlouze políbila. Bujará bouře výkřiků rachotila jizbou a zesílila, když polibek dostal i on a Orlik. Orlik velmi jemně přesunul ze svého na její krk svůj zlatý řetízek s křížkem a vysekl dvorskou poklonu. „Bravo Zachar! Na Olenu!“

Všichni povstali a on cítil povznesenost té chvíle, umocněnou dalším překvapením: dveře se rozrazily a vevalila se muzika s rejem cikánek, z nichž jedna mu brala dech, až si se smutkem musel připomnět povinnosti hosta. Veselí prudce gradovalo. Pár mužů už popadlo děvčata do tance. Všimnul si, že Olena už

přestala mluvit do ucha Sabadarovi a šel pro ni. Tancem ještě zkrásněla. Znovu mu před očima problesknul ten mžik, v kterém se mu do paměti vpálila ta jemná linka její líce skrytá pod špinavým šálem, co jej donutila se k ní v chumlu zajatkyň tam v horách vrátit. Jedna neúplná linie rozhodla! Teď s ní tančil a užíval si plnými doušky pohled na celou formu té měkké rozzářené krásy. Pak jej vystřídal Sabadar. Přišel i Orlik, něco špitnul primasovi, kapela dohrála kus a začala divoký uherský tanec. Orlik divoce zavýskl a roztočil se se svoji tanečnicí, i on popadl cikánku. Ve skutečnosti svým běsněním oslavovali s Orlikem naději. Políbil dvorně cikánce ruku. Sklidili ohlušující bouři uznání. Musel ven. Byl opilý euforií. Došel k místu, kde ležel netknutý sníh, svlékl se do půl pasu a chladil se sněhem. Zezadu jej objaly paže a začaly třít osuškou.

“Pojď, divoký,” zašeptala mu do vlasů jeho kelnerka, „tady dostaneš jen zápal plic.“ Ve tmě jej zavedla do nízkého vyhrátého domku s připravenou teplou lázní. Vklouzla do vody hned za ním.

Vrátil se, ještě než muzika dohrála. Z tváří sálalo, blýskaly úsměvy, pohledy.

„Uhry se mi líbí čím dál víc,“ naklonil se k Orlikovi, ještě než usedl. Vypil velký pohár vody. Když jej prázdný pokládal na stůl, známá ruka jej již naplňovala, stejně jako kalíšek kořalkou, ňadra ještě vydechující vzrušením. Tentokrát si vzal slovo Sabadar:

„Jsem bohatý! Ušetřil jsem za výkupné, s který jsem počítal – omluvte mou upřímnost – když jsem dostal první zprávu o vás. Olenu jsem opravdu dostal krásnější, než byla. A ještě, jak se zdá, přivezla i ženicha....“ nemohl pokračovat v bouři smíchu a výkřiků a když Olena objala zkoprnělého Zachara, hlasy žádaly ještě jeden polibek. Gestem utišil veselí. „Tohle ještě není svatba...“ nové veselí. „Naši hosté mě obdařili ještě něčím, s čím se člověk nesetkává často a čeho si vážím – ctností šlechetné mužnosti..... Aby toho nebylo dost, stali se z hostů našimi přáteli a zítra odjíždějí s námi.„A jako přátelský dáreček úplně navrch mně, a doufám i Vám, nadělili i tento krásný večer..... Mám rád přátele, s kterými bohatnu...“ zaniklo už zase v bouřlivých ovacích.

Byl to také jasný signál, že zábava skončila. Sabadar šel uložit Olenu, které se nechtělo opouštět Zachara, jim ale rukou naznačil, aby na něho ještě počkali. Pomyslel na Zachara, který, chudák, bude spát zřejmě jako jediný v jejich velké sednici, protože už věděl, kde má dnešní noc přichystáno teplé lože on, stejně jako Orlik. O Stasovi nepochyboval. Přisedli s Orlikem k Zacharovi s blahopřáním. „Budete skvělý pár,“ poplácal jej útěšně po ramenou, když k němu obrátil rozzářené oči, ale přitom zmučeně vzdychl.

„Sabadar sem ještě přijde“, pohlédl spiklenecky na Orlika, „a jestli tě napadá totéž, co nás, můžeme s ním debatovat dlouho do noci. Stas zcela jistě v naší sednici spát nebude a my rádi obětujeme těch pár hodin spánku.“

Orlik vážně přikývl: „Milenci rozhodují o své budoucnosti, nehledě na den svatby. A v žádném případě ne tchánové či starší bratři.“

Zachar zajel rukou do vlasů a energicky se podrbal. „Jenomže já nevím, kde ji teď najít...“ Orlik zašel za jednou z dívek, čiperně uklízejících stoly a tiše s ní rozmlouval.

„Nemusíš vědět, kde ji hledat,“ pokračoval, když se vrátil, „stačí být v sednici a čekat na její rozsudek.“

Zachar přemýšlel s hlavou v dlaních, až jej musel dloubnout pod žebro.

„Já vím, že přijde. Nic ji nezastaví. Jen nevím, jak vám poděkovat.“

Sabadar se objevil ve dveřích. Znovu Zachara poplácali po zádech a znovu mu blahopřáli, než se s ním rozloučili.

Posadili se kolem rohu stolu, přerovnali poháry, džbány, láhve. On odmítl další kořalku s poukazem na to, že pouze pro tento večer učinil výjimku ze svého slibu matce nepít kořalku, ale teď už se opravdu bude držet jen vína. Tak začali pracovat.

Co jsou zač?

On střízlivě popsal podrobněji svoji krátkou italskou vojenskou kariéru – malé střety, jízdní šarvátky, dvě větší bitvy. Jízda, kurýr, pobočník generála nevelkého vojska, jen deset tisíc mužů. Nevzpomíná na to rád a dnes ví, že dobývat města, území lze lépe jinou cestou než vojenskou.

Orlik - žádná vojenská zkušenost, ale dovede si představit, o čem Elias mluví, když říká: jiné a lepší cesty- to jej naučila diplomacie a dvorní intriky.

Sabadar jim nalil čistého vína – on má zkušenost z průzkumu a ze střetů průzkumných oddílů. Své muže i tak vede. Ve velké bitvě nebyli, jen pár mužů má zkušenost z větších bitev polského vojska v Moldově. Zkušenostmi by Elias byl lepším velitelem než on. On oponoval, že on se velitelem nenarodil, necítí se jím být a vojenský život ani nemiluje. Je štábní krysou, plánovačem. Když mu ukáže nepřítele, on za svůj úkol považuje vymyslet, jak na něj, když mu ukáže území, řekne mu, jak jej získat a hlavně udržet, a nejen vojensky.

Na Sabadarovi bylo znát, že jej trápí, jak je začlenit.

On vidí Orlika jako zpravodajce, velitele špionů, toho, kdo ví, jak pracovat v týlu nepřítele. Svatba - tak tomu mohou mezi sebou říkat, bude určitě nejméně z poloviny závislá na něm. Mimochodem, první věcí, kterou musí získat, je itinerář cesty nevěsty na svatbu. Jakmile jej budou mít, vše si sedne na svoje místo. On to navrhne a nakreslí, s Orlikem to projdou, Sabadar ale musí rozhodnout, jestli to dokáže, co je třeba pozměnit, co se musí jeho lidi případně naučit a naučit je to, naučit je tomu věřit.

„A tvoji lidé si nás už zařadí sami. Dneska jsme se snažili jim to usnadnit. O to víc budeme pokračovat zítra,“ zatoužil už po teple.

„Jak vám mám říkat? – jsme zvyklí na přezdívky...“

„Mně se líbí Orlik. Stas mi sice říká Iljo, ale pod Alpami mi všichni říkali Čeko – a jak už trochu znám cítění zdejších lidí....“

„A proč Čeko?“

„Jsem po matce, po té, co jsem ji slíbil, že nebudu pít kořalku, Čech. To se dobře pamatuje.“

Když vyšli s Orlikem ven, noc ještě nezačala světlat. Když usínal, zaslechl první nesmělý trylek drozda.

Sabadar byl milosrdný. Přípravy na odjezd začaly, až když slunce vystoupilo nad obzor. Po Hanně zůstala na polštáři jen snítka máty – říkal ji, že

chutná jako mátový čaj s medem - a tohle byl pozdrav na rozloučenou. Vyšel do dvora, letmo zjišťuje ve tvářích, jestli někomu nezpůsobili těžké spaní – milovala přeci jen hlasitě: od horoucího šepotu až k táhlému kvílení, které se do noci hlasitě rozléhalo. Ale zdravily jej jen přátelské úsměvy. V sednici už nikdo nebyl. Z brašny vytáhl svoji mapu. Sabadara našel v jizbě, sršel energií a dobrou náladou. Posadili se spolu a rozvinul před ním mapu. Orientoval se rychle – tady někde, Kodyma. Dva dny bystré jízdy. Odhadl, že Orlikův výchozí bod bude muset být ještě jižněji, den rychlé jízdy od Kodymy. Ve vesnici nad Dněstrem mu Sabadar bude moci zajistit bezpečný pohyb i přechod přes řeku. Zeptal se jej na tři velké zálivy vytvořené v ústích řek do moře. Sabadar na něho tázavě pohlédl: „Jen tatarské rybářské vesnice. Je to daleko za mým územím.“ Prstem mu obkroužil elipsu „svého“ teritoria. Pochopil, že zastava je už za hranicí jejího severního oblouku. Zeptal se na Baltu. „Ta musí být někde tady,“ mlaskl na znamení, že je o co stát. Zeptal se jej na počet vesnic v elipse. Od Oksany věděl, že nejbližší zastava je od její vesnice - čtyřicet stavení - dvě hodinky chůze, ze Slobodky k další vesnici opět dvě hodiny.... „K sedmdesáti – směrem na jihovýchod jich ubývá, jedeš půl dne a uvidíš pár stavení“. Vzpomněl na Itálii. V takové elipse by měla tři velká města, středních snad osm, vesnice od sebe necelou hodinku pěšmo. Odhadl, že nejméně osmkrát tolik lidí.

„Kolik si odtud chán bere?“

„Húú, jdeš na to zhurta! Řekl bych, že ne víc než dvě stě zlatých“, dodal už vážně a ušklíbl se.

„Takže nemá čím platit aparát. Dává mu volnou ruku, aby si přišel na své. Bezpečnost nezaručuje, takže za aparátem jde ještě verbež,“ ujišťoval se v odhadu

„Nebo chodí společně,“ odplívl si.

„Chtěl bych se teď po cestě občas připojit k tvým hlídkám. Projet pár vesnic.“ Kývl mu, že rozumí. Na kolik asi přijde těm sedmdesáti vesnicím Sabadarova ochrana?, kalkuloval. Nota bene děravá – vždyť mu ukradli i vlastní sestru. Její návrat mu určitě přijde vhod. Byl aspoň upřímný, když si liboval, jak rád je bohatý....

Den byl nádherný. Zachar pomáhal Oleně do sedla, otočil se k němu. Modré oči měl rozšířené a tvář připomínala světce, vracejícího se z návštěvy u Nejvyššího. Připomněl mu, aby nezapomněl cvičit. Zachar, už na koni, jej vyzval, aby s ním vyjel ven. Ukázal na uschlý strom s oloupanou kůrou, na jedné větvi se pohupovala volně zavěšená tabulka dřeva, původně snad zamýšlená jako vývěsní štít zastavy. Pobídl koně do klusu, za jízdy nabíjeje pušku. Konec zarazil necelých čtyřicet koňských délek od stromu, zalícil, vystřelil a okamžitě nabíjel, vystřelil a ještě jednou. I odtud bylo vidět, že všechny tři výstřely skončily v tabulce. „Musíš si představit tři jezdce v trysku proti tobě. Dostal bys jen dva. Tři je slušný výsledek!“

Sabadar k nim přiklusal z hloučku, který je sledoval od brány hned po prvním výstřelu. „Takže střelec,“ pronesl uznale k Zacharovi.

„Zkoušíme novou zbraň. Představ si pět a pět mužů v zákrytu. Střídavě. Kolik bys potřeboval na tuhle vzdálenost šavlí, abys je zlikvidoval, když připočteš ještě dvě bambitky na každého pro boj zblízka?“

„Stovku,“ otrásl se Sabadar.

„Nové časy...“ zazubil se na něj. „To jsi ještě neviděl španělskou střeleckou rotu – to je mechanismus na zabíjení.“

Zanedlouho se připojil k hlídce. Zjistil, že cesta, po které jedou, vede přímo, míjejíc všechna obydlená místa s cestou spojených odbočkami, pod sněhem takřka neznatelných – jako stromek, řekl si. V jednu chvíli projížděli kolem říčky, na druhém břehu bylo k sobě nalepených asi pět chatrčí, na otevřeném prostranství kouřil oheň, nad nímž se na bidlech položených do besídky udily ryby. Sedm mužů ztuhlo, když je uviděli, dva spěšně zamířili do chatrčí. Rybáři, usmíval se tatarský spolujezdec a vysvětloval, že sem vyrazí na pár měsíců, vyudí rybu a pak se jí budou snažit propašovat - asi do Vinice. A čeho se bojí? – odešli bez povolení vrchnosti, jednak se bojí o rybu. Odpovídal stále s úsměvem a jeho zelené oči měly až ženský tvar. Nakonec si zřejmě dodal odvahy a zeptal se, kde jsou ty Čechy. Sabadar tedy už vypustil průzkumný balónek. Ale rozhovor to byl zajímavý. Chandža, tak se jmenuje, žije v Majdanivce s matkou, dvěma bratry

a dvěma sestrami. Rodina otce je ale usazená na Krymu. Žijí vcelku dobře, ale na ženění si ještě musí počkat. Ale nějaké ty stříbrné, co vydělá u Sabadara, přijdou vhod. Ne, on není pan Chandža, to jsou jen důstojníci, co se chtějí dostat do registru, aby mohli dostávat služné. Přeci od polského krále, udivilo ho, že takovou samozřejmost neví. Sabadar je v registru a snad ještě pět důstojníků, ale slyšel, že jejich pluk moc v oblibě u Záporožců není – po straně říkají Sabadarovi Tatařin.

K moři, třeba i do ústí Bugu s ním pojede rád, ale musí jich být víc – některé potulné tlupy mají i třicet jezdců....Ukázal bílé zuby v úsměvu, když nabídl pravici ke stvrzení dohody a představil se:

„Pro tebe Čeko, bez pána.“

Vrátil se zpět k Orlikovi. „Sbírám kamínky do mozaiky.“ Vytáhl mapu a stručně mu zrekapituloval ranní rozmluvu se Sabadarem. Ukázal mu místo, kde se nachází Kodyma a pak místo, o kterém si myslí, že by bylo dobrým záchytným bodem pro Orlika. Ten souhlasil. Itinerář cesty nevěsty bude mít odtud na dosah – nejvýše dva dny. Pojede v takovém případě s ním nebo těsně za ním. Upozornil jej na Chandžu – je mladý, skromný a na svůj věk uvážlivý. Přemýšlel, jak se Orlika zeptat na plán jeho vlastního života po Svatbě. Zeptal se jej, co je záporožský registr.

„Nástroj Poláků jak regulovat nespokojené Rusy. Jsi na seznamu, máš privileje polské šlechty výměnou za službu v tomhle nárazníkovém pásmu. Registr se jednou rozšíří, podruhé smrskne –tak je drží na uzdě.“

„Řekneš tohle někdy Sabadarovi?“

„Ve vhodný čas. Ale myslím, že on to ví.“

„Čím poddaným bys chtěl být ty?“

Dlouho mlčel.

„Myslíš na Matyáše?“ dloubnul si.

„V porovnání s Moldovou ano.“

„Přemýšlel jsi někdy o tom, že bys byl poddaný jen sám sobě?“ zeptal se tiše.

„Zatím myslím jako poddaný své ...sestry.“

„A potom? Přemýšlej, protože to bude muset být součástí plánu Svatby.“

V poledne míjeli další zastavu, další bude zřejmě až večer. Sabadar jej sám vzal do vesnice. Odpoutali se od průvodu z hlavní cesty ještě s Olenou a Zacharem, dojeli k hlídce na křídle a s ní pak projeli úzkým pruhem lesa – vesnice byla tu. Nemýlil se, Sabadar se přijel pochlubit, že Olenu veze zpět. I s měšťanským ženichem – tady tedy začíná jeho území.... Ale vítali jej tu rádi, takže podporu má. Z téhle vesnice se bude zpráva šířit dál. Vsadil by se, že cestou do Kodomy jich uvidí ještě celou řádku. Domy byly také roubené, ale překryté tlustou vrstvou jílu, střechy prodloužené hodně přes krovy, aby stínily před sluncem. Na většině domů došky, jen pár se šindeli. Koní málo, dobytek nikde neviděl, ale podle rozloh stavení - jedna dvě kravky. Sabadar mu to vysvětlil tak, že žádný nechce příliš vystrčit hlavu, aby na sebe upozornil – bylo by tu příliš mnoho nevítaných návštěv. Ano, stádečka ovcí všude kolem. Vesnice neuzavřená kamennou zdí nebo souvislou stěnou stodol místo hradeb, jen nízké plůtky – bezbranná... Pole pod sněhem neviděl, ale rozhodně nebudou velká – proč vystrkovat hlavu a upozorňovat, že tady přebývá. Podvázaná země....Přitom ze všech stran slyší, jak je plodná – zasadiš klacek a zazelená. Znovu vzpomněl na tělo vzpínající se k němu, objímající lýtka na svých hýždích a kvílení té potlačené plodivosti. Zachvěl se z té síly, kterou ucítil.

Opravdu nocovali na další zastavě. Střídměji, bez muziky, ale najedli se bohatě. Padlo i pár přípitků: na Čeka, Orlika, Zachara Strelka – on opravdu cvičil s karabinou za jízdy dlouhé hodiny, Stasika – zřejmě už poznali jeho sukničkářské sklony. Cítil, jak mu v hlavě cvrčí únava a když viděl, že si Olena za halasného veselí, před očima bezmocného Sabadara, odvedla Zachara na kutě, zmizel i on a spal tvrdě, přes úsvit, ve vůni máty, co k němu stoupala zpod lůžka.

Hned ráno zjistili, že je čeká zkouška – ze dvora k nim doléhala zvonkohra šavlí, jak Sabadar cvičil se svými muži. Vyšli připraveni. on houkl na Zachara, aby se připojil také a požádal okounějíčího Chandžu, aby Zachara nejen teď, ale pravidelně cvičil. Chandžu viditelně potěšilo, že se ocitl ve spolku vybraných.

Letmo zjistil, že stydět se nebude muset. Postavili se v řadách proti sobě. Skripka proti němu byl na úrovni Stase. Sabadar byl nebezpečný, a i když jej viditelně šetřil, on měl co dělat. Teprve později poznal, že Sabadar použil čtvrtinu svého rejstříku. Největší potěšení měl ze souboje s Orlikem a nakonec i ostatní ustali a bavili se jen jimi. Orlik držel šavli jako pírkó, měl ruku stejně jako nohy nesmírně rychlé a obratné. a neustále vytvářel figury plné krásy. Byl to s ním opravdový šerm.

Slunce už zlatilo a on si uvědomil, že jen v lesíkách se drží zbytky sněhu, že vjeli do předjaří a každým krokem k jihu je tepleji. Na políčku na okraji vesnice jeden muž oral se zapřaženým koníkem. Pozorovali jej se Zacharem – je to upravená rozsocha z dubu, ukazoval mu a oba žasli, že pluh ani jednou nenarazil, neposkočil o jediný kámen a Zachar seskočil a nabral do ruky tmavou zeminu, teď ještě čerstvě zavlaženou táním, ale jinak lehkou jak dívčí krok - mrkl na něho a zrozpačitě, cože to užívá za přirovnání. Zastavili u kováře, pozorovali, co tu všechno má a Zachar vyzvídá, co lidé nejvíc žádají, odkud bere slitky, příměsi, pak sundal ze zad karabinu a dlouho probírali, jak to udělat, aby na hlaveň mohl připevnit něco jako krátkou šavli, protože on to s ní stejně umět nebude a něco takového by v případě nouze nejvyšší mohl použít i na seknutí nebo bodnutí. Kovář slíbil, že bude koumat a až se příště Zachar zastaví, předvede mu to a vybral si tyč odpovídající tloušťce karabiny, označil si ji a odložil na zvláštní místo. Tenhle bratr dokáže překvapovat, pomyslel si a měl už na jazyku, jak je šťastný, že ho má. Setkali se pohledem. Co když to ví? Co když ví, že i on ví? A čeká, že on přijde, protože se to tak sluší. Polilo jej horko – co když si myslí, že on nechce, protože se za něj stydí?

„Byl bych, byli bychom rádi, kdybys šel za svědka Oleně,“ upíraly se na něj zase úporně ty pomněnky.

„Rád, šel bych i tobě. Ale ona je hezčí.“

Zakřenil se na něj. „Chci požádat Orlika.“

„To je dobrá volba. Rozhodně lepší než Sabadar.“

„Proč, nelíbí se ti?“

„Bylo by tam moc bratrů,“ rozhodl se.

Sklonil hlavu a modré oči zabodl někam ke špičkám boty, kterou rozhraboval písek na cestě.

„Nechci, aby sis myslel, ani ostatní, že se snažím vetřít do přízně s nějaký postraním úmyslem.“

„To by mě u tebe nikdy nenapadlo!“

„Nechme to takhle,“ zaprosil. „Olena má Sabadara spíš za otce.“

„To víš, že to takhle necháme! Ale na dům vám přispěju, i když se ti to třeba nebude líbit – mám totiž postranní úmysly se švagrovou....“

Modré oči čekaly...

“....strašně rád na ni koukám.“

Modré oči se smály.

„Už jsi ji to řekl?“

„Ne.“

„Jestli dovolíš, řeknu jí to sám. Při ohláškách. Pokud o to stojíš.“

Modré oči slzely. Jeho taky.

„Anju chceš přestěhovat?“ chvěl se mu protivně hlas.

Zaklonil hlavu do modrého nebe. „Nevím, jestli bude chtít. Ona...stále miluje otce.“ Brečeli oba, raději zády k sobě.

Sabadar je přinutil, aby se vzpamatovali. Zamířil k nim, zajímaje se, co tu tak dlouho probírají.

„Dovedeš si představit pluh se dvěma třemi železnými radlicemi za dvěma koni, jak zoře pole jak lán? A jak lidi začnou vystrkovat hlavy a rozhýbou tuhle zemi?“

„Nové časy?“ smál se.

„Dej mi ještě chvíli, abych v nich uviděl i Sabadara. Samozřejmě, bohatého, jak jinak.“

Ještě si mu řekl o papír, teď jakýkoli. Ale bude potřebovat i velké archy. Hned mu podával zlatku – zůstala mu v natažené ruce. „Já už vím, že jsi zvyklý

počítat ve zlatých, Čeko. Ale nezapomeň při tom přemýšlení o nových časech, že tady lidé myslí v měděných a stříbrných.“

Nebere ho vážně?

Když opouštěl vesnici, dal mu dva aršíku papíru.

„Oblíbil sis Chandžu...“

„Tak, že jsem mu svěřil i Zachara.“

Počkali, až je ostatní předjeli a dorazil i Chandža. Sjeli z cesty do lesa a zastavili na mýtině. Sabadar vytasil šavli a pokývl Chandžovi. Hned zaujali bojové postavení. Ztuhnul. A teprve po chvíli jej strach opustil. Předváděli mu „svůj šerm“. Používali nejen šavle, ale s nimi i údery rukou, chvaty, kopy, seky z výskoku, ze země vzhůru na spodek těla, přemety. Byl užaslý. On měl svoji zbraň v šavli, oni měli za zbraň své tělo a šavle byla jeho prodloužením. Když do druhé ruky přidali kinžály, stal se pro něj jejich boj zcela nepředvídatelným. Otřásl se hrůzou.. Ustali. Chandža pokývl na pozdrav a odjel za ostatními.

Nesnažil se skrývat svůj šok.

„Tohle umí všichni?“

„Né,“ zaryčel předstíranou skromností, „jen něco z toho, ale pár nás je. Stejně jako je pár takových na Krymu.“

„Bože a já začal být se sebou spokojený,“ vydechl posměšně.

„Já zase vidím těch tvých deset střelců,“ podíval se na něj významně.

A tos ještě neviděl deset tarasnic. Jaká jatka dokáže udělat četa ženistů, pomyslel si. Zhluboka se nadechl.

„Spočítal jsem si, že už v téhle chvíli bys mohl mít k pěti tisícům mužů. V každé vesnici kolem padesát šavlí, karabin. Mít v každém domě karabinu, v každé vesnici tvého člověka, který velí padesátce lidí, z nichž se podle potřeby může stát rota. Vycvičí je, udržuje ve formě, střídají se v hlídkách. Ne vojáci, domobrana. A když bude třeba, povoláš je i mimo jejich vesnici. I velká banda si rozmyslí do takové vesnice vůbec vjet. Přirozeně, že taková obrana něco stojí. Musíš nakoupit karabiny, střelivo, platit velitele. A přirozeně se ti takový výdaj musí vrátit. Ale taková vesnice si pak může dovolit vystrčit růžky, sklidit víc, mít

přebytky a obchodovat. Víc prodávat, víc nakupovat. Ti, co myslí v měděných, začnou počítat ve stříbře, stříbrňáci ve zlatě. Ty budeš dostávat nejen za ochranu života, ale ochranu obchodu.“

„A chán začne mít choutky.“

„Z chána..... uděláš obchodního partnera. Jeho výběrčí mu nosí pár set zlatých. Ty mu nabídneš dvakrát tolik, výměnou za klid – na tři pět let. Žádní výběrčí, co pak ještě dávají tipy. Ty, co chodí po nich, zařezeme, beztestně, protože jinak bys nemohl plnit dohodu s chánem a on by utrpěl škodu. Pochopitelně z chánovy strany bude snaha o navyšování jeho zisku, změnu podmínek. Bude to tvůj rozmazlovaný partner, budeš mu dávat prémie. A pochopitelně, že se to nakonec vystupňuje až ke konfliktu. Obchodnímu, třeba i vojenskému. Ale to už budeš silný, silnější, že si budeš moci dovolit nepřistoupit na všechny jeho podmínky.“

„Přebytky si můžeš dovolit, jen když víš, že je prodáš.“

„Přebytky můžeš vykupovat ty, já je koupím od tebe – víš přeci, že jsem obchodník.“

„Ty asi ano, já na takovou kupu nedosáhnu.“

„Vyděláš ji, bude přece Svatba.“

„Ohó, na té budu naopak tratit – na Oleně šetřit nemůžu.“

„Ale na té moldovské Svatbě vyděláš.“ Zasmáli se oba té svatební hříčce.

„Svatba musí být hned, takhle dlouho ji nemůžu nechat...jen tak. Ohlásíme ji v Kodymě.“

„Doufám, že do svatby se vrátíme s Orlikem z jihu – máme jít za svědky.“

„Chystat dvě svatby najednou dá fušku,“ smáli se zas.

Usoudil, že dal Sabadarovi dost dlouhý čas k oddechu:

„Hned po svatbě si s tebou a Orlikem sedneme. Než ho vypravíme za Dněstr, musíme mít jasno. Ubytuj mě s ním. Potřebujeme klid, žádné oslavy, žádné návštěvy.“

“Žádná děvčata“?

„Před dvěma dny jsme přece přestali být hosty! Maximálně kuchařku, nemusí být hluchá - s Orlikem mluvíme německy.“

„Stas?“

„Ten německy rozumí... Když bude třeba, řeknu si o něj – jinak je tvůj.“

„Chandža pojede s vámi?“

„Pojede nejdřív se mnou – k ústí Bugu. Vybere pro mě desítku mužů. Orlik si vezme dva. S tvým souhlasem. Proč vlastně Chandža není důstojníkem?“

„Je mladý. Má čas. A ...“

„... je Tatar?“

„A já také. Musím...“

„...diplomaticky?“

„Tak nějak.“

Přemýšlel, jestli se hned pustit do nuancí pořádků záporožských rytířů – ale ne, řekl toho Sabadarovi najednou dost, ať má čas to vstřebat. „Potřebuju, abys mně někdy také řekl o Záporoží. Počítat s ním také musíme.“

Sabadar přikývl, ale zvažněl. „Je to dost složité. Mnoho velitelů, ale žádný vojevůdce. Víc politika, než činy.“ Máchl rukou a vyrazili dopředu.

Nocovali před Kodymou – Sabadar chtěl mít vjezd za bílého dne.

A byl triumfální! Už na ně čekali. Kostel byl nejvyšší budovou městečka, které bylo velkou vesnicí. Bílou vesnicí koupající se v jarním slunci pod širokým modrým nebem. Odhadoval, že tu žije na tři tisíce lidí. Zvon se rozezněl s jejich vjezdem. Bílý kostel, uvnitř tmavý starým dřevem, praskal v trámech, dav lidí zůstal ještě na prostranství před kostelem. Smíšený sbor zpíval, až se mu svíralo srdce. Děkovná mše skončila až před polednem. Před kostelem oznámil celému shromáždění svatbu Oleny a Zachara – už za tři dny! Orlik se nebude muset vracet. Pak už vyrazili domů. Dostal celý štos papíru. Zlatý Sabadar!

V Majdanivce dostali dům, který hospodář připravil pro syna a jeho budoucí rodinu. Tři místnosti. V saraji objevili pěknou světnici s pecí a obrovským kotlem na ohřívání vody. Přitáhli si sem velkou kád'. Byl spokojený. Nanosili si slamníky. Připravil si na stůl velký arch papíru. Pak vyrazili k Sabadarovi. Na volném prostranství před jeho domem už stály řady stolů a ženské je pokrývaly jídlem. Stranou se opékaly tři berani. Uvědomili si, že svatba vlastně začala. Je načase si připravit přípitek, připomněl si. Jestlipak otec už dostal dopis a promluvil s Anjou? Kdyby věděl, že ho tady vlastně bude zastupovat! Starší syn žení mladšího.... Co to obnáší? Pomohl mu Orlik.

„Už jsi mě oblékl, daroval koně, zbraň, živíš mě. Ted' tě velmi prosím – nemám svatební dar.“

“Právě na to myslím a přiznám se, že jsem bezradný. Žádný důstojný dárek nemám. Nevím, jak přijmou peníze a jaký obnos by byl přiměřený.“

„Peněžního daru se neboj, my pravoslavní umíme míchat patos s užitekem. Naopak. Dary, které dostanou, bohatě vynahradí celé to týdenní veselí. A všichni dárce vědí, že jejich dar je současně měřítkem jejich úcty k Sabadarovi a tedy i jeho k nim. My máme tu výhodu, že jsme cizinci – neznáme místní zvyky ani měřítko. Jednej prostě podle svého srdce.“

„Tvoje srdce mluví o jaké částce?“

„Moje srdce je svázané mými možnostmi – můžeš mně půjčit deset zlatých?“

Takže Orlik dává dva koně! Za takovou cenu se tu jistě dá pořídit i dům. Jistě to bude za hranou jeho možností.

Objal jej. „Díky! Nejen za radu!“

Našel Sabadara. „Jistě máš již připravenou pěknou řeč. Mám možná zvláštní prosbu: chtěl bych také něco říci. Hned po tobě.“

„Nemusíš prosit. Je to přirozené. Tu výpravu jsi vedl ty.“

Obešel dům a dal se nahoru táhlým svahem, osázeným ovocnými stromy. Na holém vrchu se rozhlédl po zvlněné krajině místy zkadeřené lesíky a háji. Rozkošnický se koupala v jarním slunci, které již začalo klesat k obzoru. Dněstr

musí být nedaleko, vzpomněl na slova Oleny. Pohlédl pod sebe, na vesnici. Skrývala se, jako všechny vesnice, co tu viděl. Za les, za háj, za kopec, příkřeň k zemi. Šel zpět. Snažil se představit otce – co by asi dělal na jeho místě, co by řekl Zacharovi a Oleně?

Ceremoniář jej tentokrát posadil vedle Oleny. Orlika k Zacharovi, Sabadara pochopitelně doprostřed mezi snoubence. Tentokrát se ceremoniář proměnil v Homéra a pěl pro všechny epos o Oleně, provázen výkřiky, vzdechy, pláčem žen, šuměním i hukotem dvou stovek posluchačů. Pomlčel o roli Otty, vyličil, jak on pobil strážce a utekl bandě, aby je poté všechny zachránil Zachar, Orlika dal do takových souvislostí, že již od zítřka bude jistě považován za toho, kdo celou bandu pronásledovatelů odlákal na sebe a pak se zachraňoval skokem do ledové řeky, kam jim už přispěchal na pomoc Sabadar, aby je provedl mezi prsty kompliců té bandy na polské straně.

Sabadar se mírně usmíval, když si vzal slovo, položil ruce na ramena obou snoubenců a začal slovy o lásce tak horké, že v noci oka nezahmouřil a koně hnali, aby tu byli co nejdříve, a kodymského batku musel na kolenou prosit, aby svatba byla co nejdříve - aby k oltáři nešli už ve třech. Tak salva smíchu uzavřela celý epos. Čekal dlouho, než pokračoval, teď s vážnou tváří:

„Je třeba se ale také poučit. Pro Olenu to dopadlo dobře. Hledáme ale ještě naši Vitu od Zajčika a Marii Klička a tři sta dalších děvčat. Není možné, aby se do budoucna mohlo opakovat něco podobného. Z naší země musí být pevnost, kam se žádná banda ani neodvážívá vkročit. Nejde jen o děvčata, ale o to, aby Skripka mohl mít velké stádo koní, Krivonos dobytka kolik utáhne, aby Fedor nestačil kovat a Skovoroda točit hlínu, abychom v březnu nevymetali už jen moučný prach, ale mohli bez obav ještě dojet s plným vozem až do Vinice prodávat za pěkný peníz zrno. Vzít si pole, která tu leží ladem a nechat je rodit. Tahle svatba je toho závdavkem. Ať jsou tyhle dvě hrdličky naší šťastnou hvězdou!“

Při výbuchu nadšeného souhlasu, jaký nastal, si uvědomil, že teď to musí dokázat. Sabadar si jej zavázal – jsou v tom oba, vlastně čtyři – ještě Olena a Zachar. Ale co říct teď? Po Sabadarovi. Řekl všechno. A ty nejsi řečník. On je

tvým řečníkem. Sabadar zatím obřadně ustoupil od svého místa a vyměnil si je se Zacharem.

Ceremoniář uklidnil obecenstvo a vyzval ke slovu drahého Čeka.

„U tohoto stolu bohužel schází dva otcové,“ začal a všimnul si, že Zachar sklonil hlavu nad stůl. „Sabadar otce Oleny zastoupil skvěle. Stejně jako byl skvěle vyličen náš příběh. Snad jen s jedním malým doplňkem. Já se v duchu pořád ptám svého otce, co by teď na mém místě řekl on. Jak jej známe oba se Zacharem, mlčel by. Jen by mluvily jeho oči. Stejně modré jako má Zacha,“ teď se k němu obrátila Olena s údivem ve tváři. „Ty oči by říkaly: tak to má být! Máš být se svým bratrem na jeho svatbě! Máš mít švagrovou krásnou, až srdce plesá!“ to už musel zvýšit hlas a zvednout dlaň, prosící o ticho....„Máš mít skvělého švagra, co chce probudit tuhle krásnou zem! Bůh s vámi, buďte jedna rodina!“ Ve vřavě, která už propukla plnou silou, vstal a sklonil se ke stále sehnuté hlavě Zachara. Viděl, jak se mu po tvářích valí nezadržitelně slzy. Prudce vyskočil ze židle a objal jej.

Měl železný stisk. „To s otcem,“ vzlykal, „.....také jsem ho.... tak viděl.“

Objali se se Sabadarem. „Ty mně dáváš,“ křičel mu do tváře, odtahuje si ho a zase objímaje, jako by tomu nemohl uvěřit.

Olena se mu pověsila kolem krku, políbila na rty, pak se tváří přitiskla až k jeho uchu:

„Mám ještě jednoho bratříčka!“ šeptala.

Ne, sestřičku nechce, švagrová je lepší, rozmyslel si včas, cítě její tělo na svém.

„Můj bratříček je na tom o hodně lépe, než já se Sabadarem.“

Pohladila jej po tváři a spustila nohy zase na zem. Pohlédla na něj škádlivě zespodu. „Ty mně neděláš starosti. Ale bratr ano.“ Prosmýkla se kolem něj a začala utírat slzy Zacharovi. Stál poslušně se spuštěnými rukama a vděčně mrkal modrými očima. Orlik mu mlčky přinesl velký kameninový pohár vína. Bylo silné, plné slunce a květů. Dvě stovky čelistí poctivě vzdávaly díky božím darům, než zazní zpěvy. Když se prostranství zaplnilo tanečníky, vytratil se se

džbánek vína k domu. Zapálil svíci. Připravil dva aršíky a dlouho promýšlel dva dopisy. Nakonec napsal čtyři: otcí, Jeníkovi, Lauře a – meldung. Po cestě k oslavě přemýšlel, proč nenapsal dopis matce, proč nenapsal jeden dopis pro oba rodiče. Život je složitý.

Vrátil se do ryčné rytmičké hudby, uprostřed kruhu zahlédl divoce tančit Orlika i Sabadara – Orlik už zase vytlouká smutek, pomyslel si. Dopíjel džbánek a tělo samo chytalo rytmus hudby. Za rukávy jej chytily dvě dívky, smějící se, vybízely: pojď taky, Čeko! Rozehřál se rychle, až odhodil kožich. Navzdory nočnímu chladu cítil, jak mu tepe krev, lapá oči tanečnic a rád jejich dotyky. Rychle se vmísil do davu přihlížejících, když hudba skončila. Zachar s Olenou seděli o samotě na lavici, oba obkročmo proti sobě, drželi se za ruce a tiše rozmlouvali. Rychle k nim zamířil. Olena jej přivolala. „Kde se touláš, švagříčku?“ Tanečnice ze zastavily opodál. Byl spasen, sám před sebou.

„Musel jsem napsat dopis. Otcí. Ještě před měsícem bych tomu nevěřil. ...Plánujete?“

„No... ano“, váhal Zachar s odpovědí. „Postavit dům pro nás....Nebo rozšířit Sabadarův? Vzít pole a hospodařit, jak nabízí Sabadar, nebo truhlařit?“

Obrátil se na Olenu: „Co máš za trápení s bratrem?“

„V jednom kuse není doma. Dům je vlastně pořád prázdný.“

A bude ještě víc, pomyslel si.

„Měl by se oženit, chtěl by, ale nechce si se žádnou zadat.“

„Byla tu taková, že se ti zdálo, že je to vážné?“

„Myslím, že ano. Loňské léto. Musela být zdaleka. Vzal Chandžu, vyjeli po obědě, vrátili se až za tři dny až v noci. Takhle několikrát. Celé dva měsíce. Ze spaní mluvil tatarsky,“ významně dodala.

„Vím, že byste chtěli vlastní dům. Jestli Sabadar začne s tím, co dnes řekl všem ostatním, bude doma ještě méně, než teď. A manželku asi také odloží. Pokud nepotká takovou, u které bude mít pocit, že to všechno dělá pro ni. Pole bych vzal pořádné a pastviny k tomu a domluvil bych se s někým, s kým bych si podělil práci i výnos. Zrovna třeba s Chandžovou rodinou. A truhlařiny bych se

nevzdával – zabere-li to, přijde sem spousta lidí a všichni budou potřebovat stavět.“

„A ty?“, vydechli oba současně.

To kdyby věděl! „Já jsem pořád ještě na cestě. Našel jsem otce, Zachara, objevil u své matky, jakou mám rád krásu. Pokračuji dál. Se Sabadarem chci najít... svobodu. To je asi to pravé slovo.“ A svobodu pro Lauru? „Mně teď stačí, když budu vědět, že mám u vás jeden pokojík pro sebe a lázeň. Občas se ukážu.“ Vstal. „Zachare, moje intuice mi říká, že Anja by s vámi byla ráda. Když ji pozvete, poprosím otce, aby ti ji přivezl do Černovců. Zítra ke mně zajdi.“

„Na to ti můžeme odpovědět hned,“ aniž by hledala pomoc u Zachara, reagovala radostně Olena. „Oba si to přejeme.“

Orlika našel doma. Seděl nad mapou.

„Kudy, myslíš, budou cestovat?“

„Dněstrem a po moři.“

„Triumfální cesta Moldovou přes Bulharsko podle tebe nebude?“

„Toho se asi zřeknou – je to tam neklidné, už delší dobu.“

„Škoda, měl jsem v hlavě fingovaný útok ze Sedmihradska a tichý únik na druhou stranu – sem. Nebo naopak, my únos z jihu na sever a Sedmihradsko nám naproti.....Kolik má kníže lodí?“

„Něco, čemu říká říční flotila a pak dvě na moře, jednu královskou, druhou pro doprovod. A dvě válečné. Ale je možné, že sultán mu pošle něco na výpomoc.“

„Myslíš ochranný doprovod?“

„Ten bude, ale spíš se k nim připojí až někde na moři – spíš kvůli spektaklu pro Istanbul, používal Olik, na rozdíl od Oleny, oficiální osmanský název pro Stambul. Je to politická záležitost.“

„Rád bych se mýlil, ale nemáme ani jednoho námořníka, lodivoda, kapitána, kormidelníka....“

„To bych mohl zajistit. A počítej s tím, že většina posádky přejde na tvoji stranu.“

„Budeme také potřebovat styčnou osobu s knížetem. Vyjednávače.“ Orlik k němu překvapeně vzhlédl.

„Říkal jsi přece, že to je politická záležitost. Tak se podle toho budeme chovat,“ pokračoval vyzývavě.

„Té osobě půjde o krk... To bude těžké.“

„Zítra se pustím do kopie té mapy. Doufám, že do odjezdu ti ji budu moci dát.“

„To není nutné, obstarám si ji. Možná i podrobnější, i pro tebe.“

„To kdybych věděl, tak jsem ještě tancoval.“

„Dneska bych byl špatným...společníkem.“

„Dočkáš se. Už tomu věříš?“

„Sabadar mě dnes překvapil. To od tebe byla skvělá práce.“

„Překvapil i mě.“ Vypravoval mu do ticha noci o domobraně, o tom, jak vytvořit území ozbrojeného klidu a bezpečného obchodu.

Když uléhali, nedalo mu to:

„Orliku, ještě nemáš jasno, kam vezmeš sestru?“

„Mám. Kam ukážeš.“

Přispali si. Příroda jim přála opět jásavý den. Jaro se dralo k životu s každým mžikem oka –tady se snad může sklízet i dvakrát.... Vyjeli k Dněstru. Překvapilo je, jak mohutný má tady tok. Čekal, že na druhém břehu začne jiná krajina, ale proč vlastně, zakroutil nad sebou hlavou. Sestoupali až k vodě, napojili koně. Níž po proudu uviděli dvě loďky, čtyři muži zatahovali sítě. Na druhé straně jel podél řeky povoz. Koník stejný jako na této straně řeky. Jeli podél toku asi hodinu, klid, obrázek se nemění. Žádná hlídka. Cos čekal, smál se Orlik – hlídka, děla, hradby? Život jde všude stejně, nebo podobně. Hranice vznikají politicky. Postav na tomhle místě pevnost a na druhém břehu hned budou hledat odpověď. V těchto místech nikdo takové otázky nestaví. Ještě půl dne jízdy a obrázek se změní....Začnou města. A města se bojí. Vzpomněl si na pocit z Florencie a otrásl se. Vraceli se nazpět. Zaslechli skřivana a museli zastavit a se